

Valtuusto

08.12.2025

Kokoustiedot

Valtuusto

Aika 08.12.2025 klo 17.30 - 20:18

Paikka Valtuustotalo, Espoonkatu 5

Läsnä	Guzenina Maria	puheenjohtaja	§:t 168 - osin 173, poistui klo 19.28 § 173 käsittelyn aikana, tilalle varavaltuutettu Manneh Petra
	Grönroos Simo	puheenjohtaja	§:t osin 173- 177
	Aaltonen Juri	valtuutettu	
	Ahonen Emmi	valtuutettu	
	Alaviiri Kaisa	valtuutettu	
	Ali Habiba	valtuutettu	
	Aro Olli	valtuutettu	
	Cederlöf Karin	valtuutettu	
	Elo Simon	valtuutettu	
	Elo Tiina	valtuutettu	
	Erämaja Elias	valtuutettu	
	Fagerström Noora	valtuutettu	saapui klo 17.33 § 167
	Gestrin Christina	valtuutettu	
	Gästrin Eva-Lena	valtuutettu	
	Halkosaari Tommi	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Tikka Erja
	Havu Isto	valtuutettu	
	Hietanen-Tanskanen Ira	valtuutettu	
	Hokkanen Ari-Pekka	valtuutettu	
	Holma Jussi	valtuutettu	
	Hopsu Inka	valtuutettu	
	Hukari Hanna	valtuutettu	
	af Hällström Nina	valtuutettu	
	Hyrkkö Saara	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Löyttyniemi Meri
	Immonen Ella	valtuutettu	
	Juuti Sini	valtuutettu	
	Juvonen Arja	valtuutettu	saapui klo 17.32 § 166
	Järvenpää Kaarina	valtuutettu	
	Kajava Henna	valtuutettu	
	Karimäki Johanna	valtuutettu	
	Katainen Mervi	valtuutettu	
	Kauma Pia	valtuutettu	
	Kauste Mika	valtuutettu	
	Keisteri-Sipilä Elli	valtuutettu	
	Kerola Hannele	valtuutettu	

Kilpijoki Kerttu-Liisa	valtuutettu	
Kokko Elina	valtuutettu	
Kurri Vanessa	valtuutettu	
Kurronen Sanna	valtuutettu	
Laakso Mikko	valtuutettu	
Laakso Ville	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Blomqvist-Kakko Minea
Laiho Mia	valtuutettu	saapui klo 17.33 § 167
Laine Aino	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Ahlroos Tiina
Lievonen Mikko	valtuutettu	
Limnell Jarno	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Malkamäki Marianna
Lindholm Julia	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Paldanius Martti
Markkula Markku	valtuutettu	poistui klo 19.02 § 173 käsittelyn aikana, tilalle varavaltuutettu Stenholm Elena
Marttila Helena	valtuutettu	
Miettinen Anja	valtuutettu	
Mäkäräinen Karoliina	valtuutettu	
Nevanlinna Risto	valtuutettu	
Nieminen Pinja	valtuutettu	poistui klo 19.30 § 173 käsittelyn jälkeen, tilalle varavaltuutettu Mattson Fanni
Nores Mia	valtuutettu	
Nurminen Minna	valtuutettu	
Partanen Henna	valtuutettu	
Peltoniemi Noora	valtuutettu	
Poutala Mika	valtuutettu	
Puntila Päivi	valtuutettu	
Rodriguez Elina	valtuutettu	
Saarentaus Elina	valtuutettu	
Saita Maria	valtuutettu	
Salovaara Taru	valtuutettu	
Sammallahti Tere	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Morbin Petra, poistui klo 19.51 § 175 käsittelyn aikana
Sarasmaa Aleksi	valtuutettu	
Seppälä Peppi	valtuutettu	
Sielo Susanna	valtuutettu	saapui klo 17.33 § 167
Sistonen Markku	valtuutettu	
Stenvall Nora	valtuutettu	
Särkijärvi Jouni J.	valtuutettu	
Taussi Liina	valtuutettu	
Tiitinen Helena	valtuutettu	
Valkeapää Terhi	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Rönni-Sällinen Annika
Vanhanen Joel	valtuutettu	
Vehmanen Emma- Stina	valtuutettu	saapui klo 17.33 § 167
Vuornos Henrik	valtuutettu	

Värmälä Johanna Lähdesmäki Patrik	valtuutettu nuorisovaltuuston varaedustaja	
Mykkänen Kai Narvo-Akkola Merja	kaupunginjohtaja kasvun ja oppimisen toimialajohtaja	saapui klo 17.42
Isotalo Olli	Kaupunkiympäristön toimialajohtaja	
Heinaro Mervi Pajakoski Johanna Jyrkkä Maria	elinvoimajohtaja viestintäjohtaja taloussuunnittelujohtaja	poistui klo 17.58 § 168 käsittelyn jälkeen
Ala-Aho Virpi Aaltonen Matti Majuri Jouni	kaupunginreviisori juristi kaupunginsihteeri, sihteeri	

Allekirjoitukset

Maria Guzenina
puheenjohtaja
klo 17.30 - 19.28
§:t 168 - osin 173

Jouni Majuri
sihteeri

Simo Grönroos
puheenjohtaja
klo 19.28-20.18
§:t osin 173 - 177

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty

Ira Hietanen Tanskanen
pöytäkirjantarkastaja

Jussi Holma
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Tämä pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa 15.12.2025

Käsitellyt asiat

Pykälä nro	Liite nro	Kokousasian otsikko	Sivu
§ 165		Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	6
§ 166		Pöytäkirjan tarkastajien valinta	7
§ 167	1	Vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksyminen (Osittain pöydälle 4.12.2025)	8
§ 168	2 - 6	Vuoden 2025 kolmas osavuosikatsaus	12
§ 169		Valtuustokysymys luottamushenkilöiden eettisten periaatteiden seurannasta Espoossa ja mahdollisesta eettisestä kanavasta kuntalaisille	25
§ 170	7	Valtuustokysymys sukupuolittuneiden koulutus- ja työmarkkinoiden ehkäisemiseksi	31
§ 171		Valtuustokysymys vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden työllistymisestä Espoon kaupungilla	39
§ 172		Valtuustoaloite yläkoulujen kahdeksan aamuista luopumiseksi (pöydälle 17.11.2025)	44
§ 173	8	Valtuustoaloite eläinperäisten tuotteiden käytön puolittamiseksi julkisissa ruokapalveluissa vuoteen 2030 mennessä	53
§ 174		Valtuustoaloite maksuttomista menkoista Espoossa	62
§ 175		Valtuustoaloite leikkipihojen tekonurmien korvaamiseksi lasten terveyden kannalta parhailla materiaaleilla	68
§ 176	9	Valtuustoaloite Espoon, Helsingin ja Kirkkonummen saaristostrategian laatimiseksi valtakunnallisten tavoitteiden pääpiirteiden mukaisesti	73
§ 177		Kokouksessa jätetyt aloitteet ja kysymykset	78

§ 165

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Päätös

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Selostus

Valtuusto oli kutsuttu koolle puheenjohtajan allekirjoittamalla 27.11.2025 päivätyllä jäsenille toimitetulla kokouskutsulla.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

7/81

Valtuusto

§ 166

08.12.2025

§ 166

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Ira Hietanen-Tanskanen ja Jussi Holma

Asianumero 1117/02.02.00/2025

Valtuusto 08.12.2025 § 167

§ 167

Vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksyminen (Osittain pöydälle 4.12.2025)

Valmistelijat / lisätiedot:
Jyrkkä Maria
Skyttä Samuli
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Käsitellään 4.12.2025 kokouksessa jätetyt pöydälle jääneet toivomukset.

Käsittely

Puheenjohtaja totesi, että asia oli jätetty toivomusten osalta pöydälle 4.12.2025 kokouksessa, ja että nyt käsitellään tuossa kokouksessa esitetyt toivomukset (6 kpl).

(Toivomukselle 4.12.2025 kokouksessa annettu numero / toivomuksen tekijä)

3.1 Toivomus (Immonen Ella)

Valtuusto toivoo, että Espoon kaupunki etenee määrätietoisesti kohti sukupuolitietoisien budjetoinnin käyttöönottoa jokaisella toimialalla.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko toivomusehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta vastustettiin, puheenjohtaja totesi, että on äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka vastustavat sitä, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 38 äänellä 36 ääntä vastaan ja 1 äänestäessä tyhjää hyväksyi ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

3.2 Valtuustotoivomus (Hopsu Inka)

Valtuusto toivoo, että useiden eri A1-kielten valintamahdollisuuksia laajennetaan Espoon eri osien kouluihin budjetin puitteissa.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko toivomusehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta vastustettiin, puheenjohtaja totesi, että on äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka vastustavat sitä, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 34 äänellä 39 ääntä vastaan ja 2 äänestäessä tyhjää hylkäsi ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

3.3 Valtuustotoivomus (Hopsu Inka)

Valtuusto toivoo, että Träskändan kartanon tulevan käyttötarkoituksen ja remontin suunnittelussa selvitetään myös vaihtoehto, jossa kaupunki omistaa kartanon ja tilojen kuntalaiskäyttö mahdollistuu.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko toivomusehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta vastustettiin, puheenjohtaja totesi, että on äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka vastustavat sitä, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 40 äänellä 33 ääntä vastaan ja 2 äänestäessä tyhjää hyväksyi ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

3.4 Valtuustotoivomus (Nurminen Minna)

Espoo selvittää, mitkä ovat sellaiset kaupungin toiminnan vaikutukset, joista ulkoisvaikutuksia ei mitata ja selvittää onko tarkoituksenmukaista ottaa käyttöön uusia arviointimalleja etenkin talousarvion yhteydessä.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko toivomusehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta vastustettiin, puheenjohtaja totesi, että on äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka vastustavat sitä, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 35 äänellä 38 ääntä vastaan ja 2 äänestäessä tyhjää hylkäsi ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

3.6 Valtuustotoivomus (Nevanlinna Risto)

Valtuusto toivoo, että Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan edistämisessä kiinnitetään erityistä huomiota niihin hiilineutraaliuden saavuttamisen vaatimiin toimiin, joiden toteuma on jäljessä tavoitteesta.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko toivomusehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta vastustettiin, puheenjohtaja totesi, että on äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka vastustavat sitä, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 39 äänellä 34 ääntä vastaan ja 2 äänestäessä tyhjää hyväksyi ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

3.7 Valtuustotoivomus (Nevanlinna Risto)

Valtuusto toivoo, että kaupungin kehittämisessä rakentamista ohjataan pois arvokkailta luontoalueilta luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja luonnon kokonaisheikentymättömyyden saavuttamiseksi Luontoviisas Espoo -tiekartan ja kaupungin strategian mukaisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko toivomusehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta vastustettiin, puheenjohtaja totesi, että on äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka vastustavat sitä, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 44 äänellä 31 ääntä vastaan hyväksyi ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Valtuusto

Valtuusto hyväksyi seuraavat toivomukset: 3.1. ja 3.3. ja 3.6. ja 3.7.

3.1

Valtuusto toivoo, että Espoon kaupunki etenee määrätietoisesti kohti sukupuolitietoisesta budjetoinnin käyttöönottoa jokaisella toimialalla.

3.3

Valtuusto toivoo, että Träskändan kartanon tulevan käyttötarkoituksen ja remontin suunnittelussa selvitetään myös vaihtoehto, jossa kaupunki omistaa kartanon ja tilojen kuntalaiskäyttö mahdollistuu.

3.6

Valtuusto toivoo, että Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan edistämisessä kiinnitetään erityistä huomiota niihin hiilineutraaliuden saavuttamisen vaatimiin toimiin, joiden toteuma on jäljessä tavoitteesta.

3.7

Valtuusto toivoo, että kaupungin kehittämisessä rakentamista ohjataan pois arvokkailta luontoalueilta luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja luonnon kokonaisuheikentymättömyyden saavuttamiseksi Luontoviisas Espoo -tiekartan ja kaupungin strategian mukaisesti.

Selostus

Päätöshistoria

Liitteet

1 Äänestyslistat § 167

Oheismateriaali

Tiedoksi

Asianumero 1124/02.02.02/2025

Valtuusto 08.12.2025 § 168

§ 168

Vuoden 2025 kolmas osavuositarkastus

Valmistelijat / lisätiedot:
Jyrkkä Maria

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto

1

merkitsee liitteenä olevan vuoden 2025 kolmannen osavuositarkastuksen sekä tulostavoitteiden toteumatiedot tiedoksi.

2

hyväksyy poikkeamat seuraavien kaupungin tulostavoitteiden toteutumisessa:

3.1. Toimintamenojen kasvua hillitään Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman ja talousarvion mukaisesti.

3.2. Investointien tulo-rahoitusaste nousee yli 100 % valtuustokauden aikana ja konsernin lainakanta kääntyy laskuun.

4.2. Yritystyöpaikkojen määrä Espoossa ja kasvukäytävillä kasvaa.

4.4. Espoo profiloituu Pohjoismaiden parhaana startup-yrittäjyyden ja kasvuyritysten sijaintikaupunkina, jota tukemaan kehitämme kasvuyrityskampanin yhdessä kumppaneiden kanssa.

4.6. Nuorisotyöttömyys alenee vuoden 2019 tasolle.

7.1. Espoon kotouttaminen on tuloksellista.

3

Hyväksyy seuraavat määrärahojen, tuloarvioiden ja tulostavoitteiden muutokset:

Valtuusto

1030 Kaupunginhallitus

tuloarvion lisäys 7 060 000 euroa

Elinvoiman tulosalue

1230 Liikunta ja urheilu

Määrärahan lisäys 100 000 euroa

1240 Työllisyyden tulosityksikkö

määrärahan lisäys 7 975 000 euroa.

Kasvun ja oppimisen toimiala

3000 Esikunta ja toimialan yhteiset

määrärahan lisäys 2 312 000 euroa

Kaupunkiympäristön toimiala

4001 Kaupunkitekniikan keskus

tuloarvion vähennys, yksityisrahoitteiset hankkeet 5 500 000 euroa

investointimäärärahan vähennys, yksityisrahoitteiset hankkeet 5 500 000 euroa

4200 Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus

tuloarvion vähennys 1 900 000 euroa

4400 Kaupunkiympäristön esikunta, toimialajohto

tuloarvion vähennys, maanmyyntivoitot 22 700 000 euroa

Tilapalvelut-liikelaitos

Tulostavoitteen alentaminen 2 100 000 euroa

Verorahoitus

Verotulot

tuloarvion vähennys 29 000 000 euroa

Valtionosuudet

tuloarvion lisäys 6 000 000 euroa.

4

merkitsee liitteenä olevan Espoon kaupungin konserniraportin ja PKS-omistajaohjausraportin tammi-syyskuu 2025 tiedoksi.

5

merkitsee tiedoksi Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman väliraportin.

6

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto merkitsee tarkastuslautakunnan lausunnon tiedoksi.

Käsittely

Päätös

Valtuusto:

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

1. Vuoden 2025 kolmas osavuositarkastus

Asukasmäärän kasvu hidastunut viime vuodesta – jatkuu kuitenkin vahvana

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoon väestö kasvoi syyskuun loppuun mennessä 4 230 hengellä. Espoon väestömäärä oli ennakkotietojen mukaan syyskuun 2025 lopussa 325 170 henkeä.

Väestönkasvu on hidastunut hieman edellisvuosista, mutta jatkuu silti vahvana. Väestönkasvun jatkuessa alkuvuoden tapaan, tulee kokonaiskasvu tälle vuodelle olemaan n. 5 650. Suomen väestönkasvu keskittyy edelleen pääkaupunkiseudulle ja Espoon kasvu suhteessa

moneen suureen kaupunkiin on voimakkainta. Viime vuodet Espoossa väestönkasvu on ollut poikkeuksellisen suurta ja tämän vuoden kasvuennuste on linjassa kaupungin pidemmän aikavälin väestöennusteen kanssa.

Työttömyyden kasvu jatkuu – kasvuvauhti hidastunut

Syyskuun 2025 lopulla työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 10,7 prosenttia eli 0,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten. Koko maan työttömyysaste oli 11,4 prosenttia. Erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut vuoden takaisesta. Pitkäaikaistyöttömiä oli 40,1 prosenttia eli 2 209 henkeä enemmän kuin vuosi sitten. Avointen työpaikkojen määrä on edelleen alhainen. Avoimia työpaikkoja oli 691, kun vuosi sitten vastaavana ajankohtana määrä oli 859.

Työttömyysetuusmaksujen ylitys kasvussa – toimintamenot kokonaisuutena pysyvät talousarviossa

Toimintatuottojen kokonaismääräksi arvioidaan 368,2 milj. euroa ja ne kasvavat viime vuodesta 13,3 milj. euroa eli 3,7 prosenttia. Toimintatuotot ovat kuitenkin jäämässä talousarviosta yhteensä 12,5 milj. euroa. Merkittävimpänä tekijänä on maanmyyntitulot, joiden arvioidaan alittavan talousarvion n. 22,7 milj. eurolla. Lisäksi rakennuslupatuotot jäävät 1,9 milj. euroa talousarviosta. Maankäyttösopimustuottoja on ennustettu tuloutettavan 34 milj. euroa eli 5,5 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Toimintatuottojen arvioidaan ylittävän mm. kotoutumisen laskennallisessa kuntakorvauksessa, varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotoissa ja kulttuurin tuloissa. Osa kaupungin tuloylityksistä näkyy vastaavina ylityksinä myös toimintakuluissa.

Toimintakulujen kokonaismääräksi arvioidaan 1 447,4 milj. euroa ja ne ovat alittamassa talousarvion 10 milj. eurolla. Alituksesta huolimatta toimintakulut ovat kasvamassa viime vuodesta 7,8 prosenttia eli 105,3 milj. euroa. Merkittävien toimintakulujen ylitys on työttömyysetuusmaksuissa, jotka ylittävät talousarvion lähes 10 milj. eurolla. Ylitysennuste on kasvanut edellisestä kuukausiraportista n. 2 milj. eurolla. Osa ennusteen kasvusta aiheutuu työttömyyden heikentyneestä tilanteesta ja osa Kelan takautuvasta laskutuksesta, jonka euromääräisistä vaikutuksista kaupunkia ei informoitu.

DigiOnen irtaantumisesta tulevat lisäkulut ovat n. 1,8 milj. euroa, mutta se vastaavasti pienentää muita hankkeelle varattuja ICT-kustannuksia. ICT-hankkeiden tarkentuneet aikataulut, konsernihallinnon avoimet vakanssit sekä rekrytointien viivästyminen pienentävät toimintakulujen kertymää kuluvalle vuodelle. ICT-hankkeiden aikataulumuutokset luovat vastaavasti painetta seuraavan vuoden määrärahoille.

Henkilöstökulut (ml. työvoimanvuokraus) ovat merkittävä osa toimintakuluista ja ne ovat kasvaneet vuoden aikana 5,8 prosenttia. Kasvu on pienentynyt kuluvan vuoden aikana, mutta se on edelleen huomattava. Se on myös nopeampaa kuin asiakasmäärän tai palvelutarpeen kasvu. Kaupungin tulot, jolla palvelujen järjestäminen rahoitetaan, ei kasva yhtä voimakkaasti. Tästä syystä työvoimakustannuksiin ja niiden kehittymiseen on edelleen kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota sekä haettava ratkaisuja, joilla saavutetaan tasapaino suhteessa asiakasmäärän ja tulopohjan kehitykseen.

Talouden vaikea tilanne heikentää kunnallisverokertymää

Verorahoitusta (verot ja valtionosuudet) on tammi-lokakuussa kertynyt 1 099,2 milj. euroa. Verotuloja on kertynyt 720,3 milj. euroa, mikä on vain 10,2 milj. euroa enemmän kuin vastaavana ajankohtana viime vuonna. Samaan aikaan kaupungin ulkoiset menot ovat kasvaneet yli 60 milj. euroa viime vuodesta.

Kaupungin verotuloennustetta tehdessä huomioidaan valtiovarainministeriön verotuloennusteet ja Kuntaliiton verokehikon ennusteet.

Verokertymän ennustetaan jäävän yhteensä 29 milj. euroa talousarviossa arvioitua heikommaksi. Työllisyyskehitys on ollut heikkoa ja palkkatulojen arvioita on alennettu. Lopulliseen verokertymään vaikuttaa vielä marras- ja joulukuun verotilitysten suuruus, joita ei vielä ovk3:n laadinnan yhteydessä ole tiedossa.

Kunnallisveron toukokuun verontilityksissä huomioitiin vuoden 2024 ansio- ja pääomatuloverojen veronsaajien ryhmäosuuksien oikaisu, joka oli kunnille negatiivinen. Lisäksi verovuoden 2024 kunnallisveron oikaisu marraskuun tilityksessä on Espoolle 11,5 milj. euroa negatiivinen. Verovuoden 2024 verotuksen valmistuttua oikaistaan marraskuussa veronsaajien tilitykset vastaamaan oikeita maksuunpanomääriä. Oikaisujen sekä vuoden 2025 verotilitysten kertymän pohjalta ennustetaan kunnallisveron jäävän 32 milj. euroa talousarviossa arvioitua alhaisemmaksi.

Yhteisöverojen kokonaismäärä vaikuttaisi ennakkoerojen ja tilitysten kertymän pohjalta pysyvän viime vuoden tasolla. Ennustetta on korotettu ovk3:n yhteydessä 5 milj. euroa. Ennakkoeroissa voi tuki tapahtua nopeitakin muutoksia yritysten hakiessa loppuvuodesta muutoksia ennakkoerojensa määriin.

OKM:n valtionosuuden ennustetaan toteutuvan yhteensä 6 milj. euroa talousarviossa ennakoitua suurempana. Ennuste perustuu joulukuussa 2025 saatuun lopulliseen rahoituspäätökseen, joka oli 5 milj. euroa talousarviossa ennakoitua suurempi. Perusopetuksen valmistavaan

opetukseen sekä lukiokoulutukseen saatavan rahoituksen kasvu vuodesta 2024 toteutuu suurempana kuin talousarviossa ennakoitiin.

Espoo verorahoitus on hyvin pitkälle valtionosuusriippuvainen. Yli 30 prosenttia verorahoituksesta koostuu valtionosuuksista, jotka eivät kehity samassa suhteessa verotulojen kanssa tai asukasmäärän ja siten palvelujen järjestämisen kanssa. Valtionosuudet kattavat myös vain osan palvelujen järjestämisen kustannuksista.

Toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan olevan 94,6 milj. euroa negatiivinen ja 17,4 milj. euroa talousarviota heikompi. Rahavirtaa heikentää ennustetut verotulojen ja maanmyyntitulojen alitukset ja lisäyksesitykset investointeihin. Lainanottovaltuutta ei tänä vuonna tulla käyttämään.

Rahoitustuotot nostavat tilikauden tuloksen talousarviotavoitteeseen

Tuloksen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisena, vaikkakin alhaisena eli 66,7 milj. euron tasolla. Rahoitustuottojen ennakoidaan toteutuvan n. 28,5 milj. euroa talousarviota parempana. Kaikkiaan rahoitustuottoja kertyy n. 55 milj. euroa. Huomioitavaa on, että ilman rahoitustuottoja kaupungin tulos olisi vain n. 12 milj. euroa.

Investointien kokonaismääräksi ennustetaan 379 milj. euroa. Toimitilahankkeissa on yksittäisissä hankkeissa poikkeamia tai siirtymisiä. Kokonaisuudessaan toimitilarakentamisen ennustetaan toteutuvan 6,4 milj. euroa talousarviota alhaisempana. Infrarakentamisessa yksityisrahoitteisten hankkeiden määrärahan ennustetaan jäävän 5,5 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Määrärahalla toteutetaan Kaupunkirata-hankkeen yhteydessä Espoolle tulevia rakenteita Keran ja Leppävaaran alueille. Hankkeen ennuste on muuttunut, johtuen urakoitsijoiden aikataulullisista haasteista.

2. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteutuminen

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman (TakE) tuottavuusennuste on vahvasti negatiivinen vuoden kolmannella kvartaalilla. Ohjelman ennustetaan alittavan vuoden 2025 vuositavoitteensa -31,9 milj. eurolla, ennusteen ollen 15,1 milj. euroa. Ennuste on heikentynyt 5,7 milj. euroa ensimmäisen kvartaalin ennusteesta. Vuodelle 2025 ohjelman tavoitteena on parantaa kaupungin tuottavuutta 47 milj. euroa (sis. menovähennykset ja tulolisäykset).

Ennusteen painaa pakkaselle haaste myydä kaupungin ydintehtävien ulkopuolelle jäävät toiminnot/yhteisöt, josta tavoitteena on saada kuluvana vuonna tulolisäystä 25 milj. euroa. Tämän ei ennusteta toteutuvan.

Ennustetta painavat alas myös vaikeudet maanmyyntivoiton tavoitetason nostamisessa takaisin 60 milj. euron tasolle 2023–2025 (poikkeama -1,8 milj. euroa) ja joukkoliikenteen kustannusten alentamisessa (poikkeama -2,0 milj. euroa).

Positiivisesti vuosiennusteeseen vaikuttavat euromääräisesti eniten toimenpiteet, jotka liittyvät maanvuokratuottojen kasvattamiseen vuosina 2023–2025 (ylitys 2,2 milj. euroa) ja konserniyhteisöihin kertyneen ylijäämän tai omaisuuden tulouttamiseen kaupungille (ylitys 0,5 milj. euroa). Varhaiskasvatuksen reaaliaikaisen läsnäoloseurannan ennustetaan parantavan tuottavuutta ja vuositavoitteen ylitystä 0,4 milj. euroa.

On kuitenkin syytä huomioida, että ennusteessa näkyvät suuret yksittäiset euromääräiset erät eivät pääosin johdu varsinaisesta toiminnan tuottavuuden paranemisesta. Ne perustuvat kertaluonteisiin toimenpiteisiin ja tuloeriin, joihin kaupungilla on rajallinen suora vaikutus. Tämä korostaa tarvetta pysyvämmille ja rakenteellisemmille tuottavuustoimille.

3. Kaupungin tulostavoitteet 2025

Vuodelle 2025 on asetettu yhteensä 26 kaupunkitasoista tulostavoitetta. Tässä vaiheessa tulostavoitteista 12 arvioidaan toteutuvan. Viiden tulostavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain ja kuuden tulostavoitteen osalta havaitaan poikkeamia. Kolmen tulostavoitteen osalta toteutumista ei voida vielä arvioida.

Tilanne ei ole juuri muuttunut edellisestä osavuosikatsauksesta. Poikkeamia havaitaan erityisesti talouden ja investointien osalta. Samanaikaisesti työttömyys ja yritystyöpaikkojen kehitys on jatkanut huonoa kehityssuuntaa. Muutoksia tulostavoitteiden toteutumisen osalta on vain hiilineutraalius tavoitteen osalta, jossa asukaskohtaiset päästöt ovat jo kahdeksatta vuotta peräkkäin pääkaupunkiseudun pienimmät. Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan päivitetty päästöskenaariot osoittavat, että nykyisillä toimilla Espoo on pääsemässä vuoteen 2030 mennessä noin 60 prosentin kokonaispäästöjen vähennykseen tavoitellun 80 prosentin vähennyksen sijaan. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain, mutta kokonaistavoitteen saavuttamista tulee arvioida välitarkastelun yhteydessä.

Useamman (65 %) tavoitteen arvioidaan toteutuvan tässä vaiheessa vähintään osittain. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen työvoiman saatavuudessa ja työhyvinvoinnissa on nähty parannusta. Lasten ja nuorten harrastamisen osalta tulokset ovat hyvät, mutta on huomattava, että kysely on kohdistunut eri alueelle kuin viime kerralla. Luontoviisas Espoo -tiekartta on hyväksytty ja työ luonnon monimuotoisuuden eteen edistyy. Rakentamisen lupien käsittelyaikojen mittaamisessa on tietojärjestelmämuutoksesta johtuen häiriö, mutta uuden rakentamislain aikaisten asuinrakennusten uudisrakennuslupien osalta

tilanne on hyvä. Oppimistulokset ovat Espoossa edelleen hyvät, kun esimerkiksi valmistuneista ylioppilaista yli 64,5 %:lla on valtakunnallista keskiarvoa korkeampi kaikkien kokeiden keskiarvo.

4. Espoon kaupungin konserniraportti

Espoon kaupungin konserniraportti sisältää Espoo-konsernin merkittävimpien yhteisöjen toimintaan ja talouteen liittyvät olennaiset tiedot omistajatavoitteiden näkökulmasta. Tammi-syyskuun 2025 raportti sisältää tavoitteiden ja talouden toteumatiedot vuoden 2025 kolmelta ensimmäiseltä vuosineljännekseltä sekä ennusteen vuositason toteumasta.

Valtuusto on päättänyt vuoden 2025 talousarviossa Espoon kaupungin konserniyhteisöille yhteensä 29 tulostavoitteesta. Vuoden 2025 kolmannen kvartaalin toteumassa tavoitteiden arvioidaan toteutuvan suunnitellusti 18 tavoitteen osalta ja yhden tulostavoitteen arvioidaan jäävän kokonaan toteutumatta. Kokonaan toteutumatta jääväksi arvioitu tavoite liittyy Espoon Asuntojen asuntotuotannon aloituksiin. Kymmenen tulostavoitteen kohdalla toteutumisessa on epävarmuutta.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) tiedot esitetään tarkemmin erillisellä PKS-omistajaohjausraportilla.

5. Talousarviomuutokset

Käyttötalous

Valtuusto/kaupunginhallitus

Kotoutumisen laskennallinen korvaus maksetaan kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä kotoutumislain 61 §:n mukaisesti kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetun henkilön vastaanottamisesta, osaamisen ja kotoutumisen palveluntarpeen arvioinnista, kotoutumissuunnitelman laatimisesta, ohjauksesta, neuvonnasta sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation, kotoutumiskoulutuksen, tulkitsemisen ja muiden kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä.

Laskennallinen korvaus maksetaan kunnalle automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Vuoden 2025 alusta laskennallisiin korvauksiin on kansainvälistä suojelua saavien osalta sisällytetty kotoutumiskoulutuksen kustannukset. Myös aiemmin todellisten kustannusten mukaan haetut tulkitsemisen kustannukset sisältyvät nykyisin laskennallisiin korvauksiin. Lisäksi kuntapaikan saaneiden ukrainalaisten määrä on kasvanut ja Espoo saa heistä laskennallisia korvauksia.

Espoolle maksettava laskennallinen korvaus on kasvanut edellisvuodesta hieman yli 5 milj. euroa (102 %) ja tulee olemaan vuonna 2025 noin 10 milj. euroa.

Vuoden 2025 talousarviossa laskennallisiin kuntakorvauksiin on varattu 2 940 000 euroa. Laskennallisen korvauksen perusteet ja maksatus ovat uuden kotoutumislain myötä muuttuneet. Korvaustason arviointi vuoden 2025 talousarviota valmisteltaessa oli muutoksien takia vaikeasti ennakoitavissa. Muutoksien takia korvauksia kertyy enemmän ja vuoden 2025 laskennallisen kuntakorvauksen tuloja esitetään korotettavan 7 060 000 euroa.

Työllisyyden tulosityksikön työttömyysetuuksien ennakoidaan ylittyvän 9,9 milj. eurolla, vuoden 2025 toteumaennuste on 48,7 milj. euroa. Työmarkkinatuen ylitysennuste on 8,1 milj. euroa, peruspäivärahan noin 0,6 milj. euroa ja ansiopäivärahan 1,2 milj. euroa. Työttömyysetuuksien ylitys johtuu pitkäaikaistyöttömyyden kasvusta, joka on 40 prosenttia edellisen vuoteen verrattuna. Työttömyyden pitkittyessä myös kunnan rahoitusvastuu kasvaa. Työttömyysetuuksien ylitystä pystytään kattamaan osittain tulosityksikön muusta toiminnasta. Määrärahaan esitetään yhteensä 7 975 000 euron korotusta.

Liikunnan ja urheilun tulosityksikössä Ressu resurssivarausjärjestelmän kaupungin sisäinen järjestelmäpalvelujen veloitus on vuoden 2025 alusta mennyt Liikunnan ja urheilun tulosityksiköltä. Talousarviossa ja käyttösuunnitelmassa erä oli kuitenkin budjetoitu Tilapalveluille. Korjataan Ressun 100 000 euron määräraha Tilapalveluilta Liikunnalle.

Kasvun ja oppimisen esikunnan ja yhteisten menomäärärahoihin ennustetaan yhteensä 2 312 000 euron ylitystä. DigiOne irtautumiskorvaus 1,8 milj. euroa maksettiin elokuussa 2025, johon ei talousarviossa ollut varauduttu. DigiOne-hanke oli seitsemän kunnan oppilashallinnon järjestelmän kehittämishanke, josta Espoo irtautui Kaupunginhallituksen päätöksellä toukokuussa 2024. Espoo ja Espoon kanssa DigiOnesta irtautunut Tampere olivat hankkeen yhteistyösopimuksessa sitoutuneet vastaamaan osaltaan hankkeen kustannuksista hankkeen valmistumiseen asti sekä palvelun ylläpitomaksuista vuoden 2029 loppuun asti. Tästä syystä Espoo ja Tampere kävivät hankkeeseen jäljellejääneiden kuntien ja Kuntien Tieran kanssa neuvottelut irtautumisen ehdoista ja irtautumiskustannuksista. Sopimus irtautumisesta hyväksyttiin osapuolten välillä heinäkuussa 2025.

DigiOne-hankkeen lisäksi kotikuntakorvausmenot arvioidaan ylittyvän yhteensä 1,0 milj. eurolla. Osa ylityksestä pystytään kattamaan esikunnan muista eristä.

Kaupunkiympäristön toimiala

Rakentamisen ja maakaupan suhdannetilanne on pienentänyt esikunnan ja ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen lupapäätösten tuottamaa

tulokertymää. Seuraavia valtuustoon nähden sitovia tuloarvioita esitetään alennettaviksi seuraavasti:

- Kaupunkiympäristön esikunnan toimialajohdon maanmyyntivoitot 22,7 milj. euroa.
- Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen maksutuotot 1,9 milj. euroa.

Tilapalvelut -liikelaitos

Sitovan tulostavoitteen ennustetaan toteutuvan 2,1 milj. euroa talousarviota alhaisempana. Poistoja kirjataan lokakuusta alkaen vuodelle 2025 ennakoitua enemmän, jolloin tulos on jäämässä talousarvion tavoitteesta.

Verorahoitus

Verotulot

Verotulojen ennustetaan kokonaisuudessa alittavan talousarvion. Kunnallisveron kertymää pienentää verovuoden 2024 negatiiviset oikaisut. Kuluvalle vuodelle valtio teki kunnallisveron oikaisun, koska viime vuonna kunnille tilitettiin liikaa verotuloja. Lisäksi verovuoden 2024 lokakuussa valmistuneen verotuksen tilitykset oikaistaan marraskuussa vastaamaan oikeita maksuunpanomääriä ja Espoon oikaisu on 11,5 milj. euroa negatiivinen. Oikaisujen sekä vuoden 2025 verotilitysten kertymän pohjalta ennustetaan kunnallisveron alittuvan. Verotuloarvioon esitetään yhteensä 29 milj. euron alennusta.

Valtionosuudet

OKM:n valtionosuuden ennustetaan toteutuvan yhteensä 6 milj. euroa talousarviossa ennakoitua suurempana. Ennuste perustuu joulukuussa 2025 saatuun lopulliseen rahoituspäätökseen, joka oli 5 milj. euroa talousarviossa ennakoitua suurempi. Perusopetuksen valmistavaan opetukseen sekä lukiokoulutukseen saatavan rahoituksen kasvu vuodesta 2024 toteutuu suurempana kuin talousarviossa ennakoitiin. Lisäksi ennakoidaan, että vuoden lopulla tehtävä lukiokoulutuksen rahoituksen korjaus vastaamaan todellisia oppilasmääriä nostaa valtionosuutta 1 milj. eurolla.

Investoinnit

Kaupunkitekniikan keskus, infrarakentaminen

Yksityisrahoitteiset hankkeet (määräraaharyhmän) investointimäärärahaa voidaan korottaa tai alentaa, mikäli tuloarviota korotetaan tai alennetaan vastaavasti. Yksityisrahoitteisia hankkeita ovat maankäyttösopimusrakentaminen ja Kunnallistekniikkasopimusrakentaminen, joissa kunnallistekniikan rakentaminen ja sen rahoitus perustuu yksityisen tahon ja kaupungin tekemään sopimukseen.

Kaupunkitekniikan keskuksen esityksestä yksityisrahoitteisten hankkeiden vuoden 2025 investointimäärärahaa ja tuloarviota korotettiin aiemmin 9,5 milj. eurolla. Nyt kaupunkitekniikan keskus esittää investointimäärärahan ja tuloarvion vähentämistä 5,5 milj. eurolla.

Yksityisrahoitteiset hankkeet -hankeluokassa rakennetaan Kaupunkiratahankkeen yhteydessä Espoolle tulevia rakenteita Keran ja Leppävaaran alueilla. Yksityisrahoitteiset hankkeet -hankeluokassa määrärahan vähennys johtuu Kaupunkirata-hankkeen muuttuneesta vuosiennusteesta, joka on vuonna 2025 jäämässä hankkeen keväällä tekemää arviota merkittävästi pienemmäksi, johtuen urakoitsijoiden aikataulullisista haasteista. Kaupunkirata-hanke kokonaisuudessaan etenee suunnitellussa aikataulussa ja kustannusarviossa.

Tilapalvelut, uudisrakentaminen

Investointiohjelman mukaisista uudisrakentamiskustannuksista ennustetaan jäävän ajoitusyistä käyttämättä 6,4 milj. euroa. Investointiohjelman hankkeissa on vuotuisen määrärahan alituksia 9,6 milj. euroa sekä ylityksiä 3,2 milj. euroa. Investointiohjelmassa esitetään kohdennettavaksi 3,2 milj. euroa vuotuista määrärahaa Tapiolan uimahallihankkeelta seuraaville hankkeille, joissa vuoden 2025 vuotuinen määräraha ylittyvät.

- Sunan koulun peruskorjaus ja laajennus 1,9 milj. euroa
- Kalajärven päiväkotij- ja nuorisotilahankkeelle 1,2 milj. euroa
- Oittaaan uimarannan pukutilahankkeelle 0,1 milj. euroa

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 1.12.2025 § 355

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus hyväksyy seuraavat määrärahojen siirrot:
Tilapalvelut -liikelaitoksen uudisrakentamisen projektilta PRH2597 Tapiolan uimahalli siirretään vuodelta 2025 käyttämättä jäävää vuotuista investointimäärärahaa seuraaville hankkeille, joissa vuoden 2025 vuotuiset määrärahat ylittyvät:

- Projekti PRH8143 Sunan koulun peruskorjaus ja laajennus 1,9 milj. euroa

- Projekti PRH2421 Kalajärven päiväkoti ja nuorisotila-hankkeelle 1,2 milj. euroa

- Projekti PRH7727 Oittaaan uimarannan pukutilat -hankkeelle 0,1 milj. euroa

Lisäksi kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto

1

merkitsee liitteenä olevan vuoden 2025 kolmannen osavuositarkastuksen sekä tulostavoitteiden toteumatiedot tiedoksi.

2

hyväksyy poikkeamat seuraavien kaupungin tulostavoitteiden toteutumisessa:

3.1. Toimintamenojen kasvua hillitään Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman ja talousarvion mukaisesti.

3.2. Investointien tulo-rahoitusaste nousee yli 100 % valtuustokauden aikana ja konsernin lainakanta kääntyy laskuun.

4.2. Yritystyöpaikkojen määrä Espoossa ja kasvukäytävillä kasvaa.

4.4. Espoo profiloituu Pohjoismaiden parhaana startup-yrityksyyden ja kasvuyritysten sijaintikaupunkina, jota tukemaan kehitämme kasvuyrityskampanuksen yhdessä kumppaneiden kanssa.

4.6. Nuorisotyöttömyys alenee vuoden 2019 tasolle.

7.1. Espoon kotouttaminen on tuloksellista.

3

Hyväksyy seuraavat määrärahojen, tuloarvioiden ja tulostavoitteiden muutokset:

Valtuusto

1030 Kaupunginhallitus

tuloarvion lisäys 7 060 000 euroa

Elinvoiman tulosalue

1230 Liikunta ja urheilu

Määrärahan lisäys 100 000 euroa

1240 Työllisyyden tuloksyksikkö

määrärahan lisäys 7 975 000 euroa.

Kasvun ja oppimisen toimiala

3000 Esikunta ja toimialan yhteiset

määrärahan lisäys 2 312 000 euroa

Kaupunkiympäristön toimiala

4001 Kaupunkitekniikan keskus

tuloarvion vähennys, yksityisrahoitteiset hankkeet 5 500 000 euroa

investointimäärärahan vähennys, yksityisrahoitteiset hankkeet 5 500 000 euroa

4200 Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus

tuloarvion vähennys 1 900 000 euroa

4400 Kaupunkiympäristön esikunta, toimialajohto

tuloarvion vähennys, maanmyyntivoitot 22 700 000 euroa

Tilapalvelut-liikelaitos

Tulostavoitteen alentaminen 2 100 000 euroa

Verorahoitus

Verotulot

tuloarvion vähennys 29 000 000 euroa

Valtionosuudet

tuloarvion lisäys 6 000 000 euroa.

4

merkitsee liitteenä olevan Espoon kaupungin konserniraportin ja PKS-omistajaohjausraportin tammi-syyskuu 2025 tiedoksi.

5

merkitsee tiedoksi Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman väliraportin.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätöshistoria

Liitteet

- 2 Osavuosisikatsaus 3_2025
- 3 Konserniraportti tammi-syyskuu 2025
- 4 PKS-omistajaohjausraportti HSL ja HSY Q3-2025
- 5 Tulostavoitteet_2025_OVK3
- 6 Take Q3 2025

Oheismateriaali

- Tuloslaskelma EK OVK3_2025 Sitovat tasot
- Investointiraportti EK OVK3_2025 Sitovat tasot
- Tarkastuslautakunnan lausunto vuoden 2025 kolmannesta osavuosisikatsauksesta ja konserniraportista

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

25/81

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 345
§ 169

24.11.2025
08.12.2025

Asianumero 3642/00.01.02/2025

Valtuusto 08.12.2025 § 169

§ 169

Valtuustokysymys luottamushenkilöiden eettisten periaatteiden seurannasta Espoossa ja mahdollisesta eettisestä kanavasta kuntalaisille

Valmistelijat / lisätiedot:
Kattelus Johanna
Ala-Aho Virpi
Tuominen Jari
Kuismin Timo
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Minna Nurmisen ym. 15.9.2025 jättämään valtuustokysymykseen Espoon kaupungin luottamushenkilöiden eettisten periaatteiden seurannasta ja mahdollisesta eettisestä kanavasta kuntalaisille, ja toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Nurminen Seppälän kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo, että Espoo selvittää luottamushenkilöiden kokemuksia epäasiallisesta kohtelusta sekä arvioi tarpeen kehittää matalan kynnyksen ilmoitusmallia, kuten Eettisen Kanavan laajentamista.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Nurmisen toivomusehdotus hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

26/81

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 345
§ 169

24.11.2025
08.12.2025

Päätös

Valtuusto:

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraava toivomus:

Valtuusto toivoo, että Espoo selvittää luottamushenkilöiden kokemuksia epäasiallisesta kohtelusta sekä arvioi tarpeen kehittää matalan kynnyksen ilmoitusmallia, kuten Eettisen Kanavan laajentamista.

Selostus

Valtuutettu Minna Nurminen ja 15 muuta valtuutettua ovat jättäneet 15.9.2025 valtuustokysymyksen seuraavasti:

Espoossa on käytössä kaupungin yhteiset eettiset periaatteet (Code of Conduct), jotka koskevat myös luottamushenkilöitä. Kaupungilla on lisäksi Eettinen Kanava-sivu ja ilmoituksiin liittyvät prosessit väärinkäytösepäilyjen käsittelemiseksi. Tällä hetkellä Eettinen Kanava on käytössä vain kaupungin työntekijöillä. Me allekirjoittaneet katsomme, että kaupunkilaisten luottamuksen kannalta on tärkeää, että myös luottamushenkilöiden osalta on selkeä ja riittävän järjestelmällinen seurantamalli. Kysymme:

1. Miten Espoossa tällä hetkellä seurataan, että luottamushenkilöt noudattavat eettisiä periaatteita?

Vastaus: Systemaattista ja aktiivista juuri eettisiin periaatteisiin kohdistuvaa seurantaa olisi ymmärrettävästi varsin haastavaa ja käytännössä vähemmän tarkoituksenmukaista järjestää. Jokaisen luottamushenkilön ja viranhaltijan, kuten kaikkien kansalaisten, edellytetään toimivan yhteisön ja yhteiskunnan sääntöjen, normien, määräysten, lakien ja hyvän tavan mukaisesti ilman, että tätä seurattaisi erikseen. Seuranta toteutuu henkilöiden kohtaamisissa, ryhmien ja yhteisöjen toiminnassa, palautteissa ja osana toimintaan liittyviä palaute- ja kehityskyselyitä.

2. Miten Eettinen Kanava ja muut nykyiset prosessit koskevat luottamushenkilöiden toimintaa?

Vastaus: Espoon kaupungin eettiset periaatteet ja niihin liitetyt käytännön toimintatavat ja prosessit peilaavat koko kaupungin arvopohjaa. Ne on koottu ja kirjattu tiivistetysti valtuuston päättämästä Espoo-tarinasta, kaupunkikonsernin ohjeista sekä laeista ja asetuksista. Periaatteet koskevat luottamushenkilöitä ja niissä myös mainitaan, että ne ”määrittävät asemasta tai työtehtävistä riippumatta kaikkien luottamushenkilöidemme, johtajiemme, viranhaltijoidemme ja työntekijöidemme tapaa toimia”.

Kaupunki perusti eettisen kanavan helpottaakseen epäillyistä ja havaituista väärinkäytöksistä ilmoittamista, sekä käytännön avuksi ilmoitusten luottamuksellisessa vastaanottamisessa ja käsittelyssä lain edellyttämällä tavalla. Kanava otettiin käyttöön joulukuussa 2021. Asian taustalla on EU-direktiivi, joka koskee rikkomuksista ilmoittavien henkilöiden suojelua (ns. Whistleblower-direktiivi). Suomessa tähän liittyvä kansallinen lainsäädäntö, ilmoittajansuojelulaki (1171/2022) astui voimaan 1.1.2023. Laki edellyttää, että Espoon kaupungin kokoisella julkisyhteisöllä on sisäinen ilmoituskanava, jossa on voitava ilmoittaa kirjallisesti tai suullisesti. Lain mukaan Espoon kaupungin on annettava siihen työ- tai virkasuhteessa oleville henkilöille mahdollisuus tehdä ilmoitus sisäisen ilmoituskanavan kautta.

3. Onko tarvetta tehdä erillisiä eettisiä ohjeita luottamushenkilöille?

Vastaus: Ei ole. Katsomme, että kaupungin nykyiset eettiset periaatteet koskevat luottamushenkilöitä ja ohjaavat heidän työtään ja toimintaansa kuten kaupungin viranhaltijoita ja työntekijöitäkin. Luottamushenkilöiden toiminnan keskiössä eettisten periaatteiden osalta on se, että jokaisella on oikeus vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen, eikä häirintä ja epäasiallinen kohtelu ole sallittua. Tätä korostaakseen kaupunginhallitus on 1.11.2021 hyväksynyt "Arvostava vuorovaikutus ja häirintätapausten käsitteleminen luottamustoimielimissä" -ohjeen, johon liittyvää toimintamallia on koulutettu ja otettu käyttöön toimielinten noudatettavaksi, linkki: [Kaupunginhallitus Pöytäkirja 01.11.2021/Pykälä 375 | Dynasty tietopalvelu : Espoon kaupunki](#)

4. Onko tarvetta kehittää seurantaa? Esimerkiksi:

4.1 Eettinen Kanava luottamushenkilöille

Vastaus: Ei ole tarvetta. Kaupunginhallituksen hyväksymään yllä mainittuun ohjeistukseen koskien luottamushenkilöiden häirintätapauksia on sisällytetty toimintaohjeet tilanteiden käsittelyä varten.

4.2 vuosittainen arviointi ja raportointi luottamushenkilöiden eettisten velvoitteiden toteutumisesta

4.3. säännöllinen koulutus ja keskustelufoorumi luottamushenkilöille eettisistä kysymyksistä Lisäksi, vastaava Eettinen Kanava on joissakin kunnissa avattu myös asukkaiden käyttöön:

Vastaus: Katsomme, ettei ole tarvetta kehittää uusia prosesseja. Yllä mainitussa ohjeessa on mm. kuvattu seurantaa ja annettu toimintaohjeita, sekä korostettu myös oma- ja yhteisvastuuta sekä kannustettu avoimuuteen, keskusteluun, välittämiseen ja puuttumiseen. Lisätietoa: [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta | Espoon kaupunki](#)

Kaupunki kouluttaa luottamushenkilöitään myös muilla tavoin, jolloin asiayhteydestä huolimatta mukana on lähes aina eettiseen ja vastuulliseen toimintaan liittyviä yleisempiä ja täsmällisempiä aiheita.

Luottamushenkilöille järjestetään esimerkiksi korruptionvastainen koulutus tammikuussa 2026 ja ensi keväälle on myös jo aikataulutettuna hallitusjäsenenä toimimiseen liittyvä koulutus.

5. Mitä kautta espoolaiset voivat tällä hetkellä ilmoittaa väärinkäytöksistä ja onko nykyinen malli toimiva?

Vastaus: Nykyinen malli on nähdäksemme toimiva. Suomessa useilla viranomaisilla kuten verottajalla on ilmoituskanavia, joiden kautta kansalaiset voivat ilmoittaa väärinkäytöksistä tai epäkohdista. Lisäksi on olemassa keskitetty ulkoinen, valtioneuvoston oikeuskanslerin ylläpitämä ilmoituskanava, johon ilmoituksen voi tietyissä tilanteissa tehdä. Tästä kanavasta ilmoitukset siirretään ulkoisina ilmoituskanavina toimivien valvontaviranomaisten käsiteltäviksi. Ilmoituksia voidaan tehdä Euroopan unionin tai kansallisen oikeuden rikkomisista, jotka ovat rangaistavia, voivat johtaa seuraamusmaksuun tai jotka voivat vakavasti vaarantaa yleisen edun toteutumista.

Ilmoituksia voidaan tehdä seuraavilla aloilla havaituista väärinkäytöksistä:

- julkiset hankinnat lukuun ottamatta puolustus- ja turvallisuushankintoja
- finanssipalvelut, -tuotteet ja -markkinat
- rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen
- tuoteturvallisuus ja vaatimustenmukaisuus
- liikenneturvallisuus
- ympäristönsuojelu
- säteily- ja ydinturvallisuus
- elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus sekä eläinten terveys ja hyvinvointi
- Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 168 artiklassa tarkoitettu kansanterveys
- kuluttajansuoja
- yksityisyyden ja henkilötietojen suoja
- verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuus.

Lisäksi ilmoituksia voidaan tehdä

- Euroopan unionin varainhoitoa tai menojen toteuttamista tai unionin tulojen tai varojen keräämistä koskevien sääntöjen rikkomisesta
- avustusten tai valtiontukien myöntämistä, käyttämistä tai takaisinperintää koskevien sääntöjen rikkomisesta.
- kilpailusääntöjen rikkomisesta
- yritysten ja yhteisöjen verosääntöjen rikkomisesta tai järjestelyistä veroetujen saamiseksi
- kuluttajan suojaamiseksi säädetyin lainsäädännön rikkomisesta.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

29/81

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 345
§ 169

24.11.2025
08.12.2025

6. Olisiko tarpeen toteuttaa Eettinen Kanava myös asukkaille?

Vastaus: Emme katso tätä tarkoituksenmukaiseksi, koska asukkaat voivat jo nyt hyödyntää yllä mainittua keskitettyä valtioneuvoston oikeuskanslerin ulkoista ilmoituskanavaa: <https://oikeuskansleri.fi/miten-ilmoitus-tehdaan>

Lisäksi asukkaille on kaupungin verkkosivulla palautepalvelu, jonne voi antaa palautetta tai kysyä kaupungin palveluista. Palautteita voi järjestelmässä antaa kirjautumatta ja anonyymisti, tai yhteystiedoilla. Myös kirjautumattomille palautteen antajille vastataan, mutta jatkokeskustelua ei päästä käymään. Linkki: [Palautepalvelu | Espoon kaupunki](#)

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 24.11.2025 § 345

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Minna Nurmisen ym. 15.9.2025 jättämään valtuustokysymykseen Espoon kaupungin luottamushenkilöiden eettisten periaatteiden seurannasta ja mahdollisesta eettisestä kanavasta kuntalaisille, ja toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

30/81

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 345
§ 169

24.11.2025
08.12.2025

- Valtuustokysymys Miten Espoossa tällä hetkellä seurataan, että luottamushenkilöt noudattavat eettisiä periaatteita ja miten Eettinen Kanava ja muut nykyiset prosessit koskevat luottamushenkilöiden toimintaa? Onko tarvetta tehdä erillisiä eettisiä ohjeita luottamushenkilöille ja onko tarvetta kehittää seurantaa?

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

31/81

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 347
§ 170

24.11.2025
08.12.2025

Asianumero 4012/14.07.00/2025

Valtuusto 08.12.2025 § 170

§ 170

Valtuustokysymys sukupuolittuneiden koulutus- ja työmarkkinoiden ehkäisemiseksi

Valmistelijat / lisätiedot:
Kaarnalehto Annika
Saloranta-Eriksson Outi
Toivonen Janne
Plosila Riina
Laine Raija
Yli-Leppälä Henna
Metsola Maija
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Susanna Sielon ja 27 muun valtuutetun jättämään valtuustokysymykseen sukupuolittuneiden koulutus- ja työmarkkinoiden ehkäisemiseksi Espoossa sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Sielo Karimäen kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo, että Espoo seuraa koulutuksen segregaatiota sukupuolen mukaan ja arvioi sen kehittymistä, erityisesti missä vaiheessa ja miksi koulutusvalinnat ja ammattimielikuvat muotoutuvat, sekä kohdentaa datan perusteella niihin toimenpiteitä.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Sielon toivomusehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta vastustettiin, puheenjohtaja totesi, että on äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat Sielon ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka vastustavat sitä, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 57 äänellä 5 ääntä vastaan 11 äänestäessä tyhjää hyväksyi Sielon ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Valtuusto:

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraava toivomus:

Valtuusto toivoo, että Espoo seuraa koulutuksen segregaatiota sukupuolen mukaan ja arvioi sen kehittymistä, erityisesti missä vaiheessa ja miksi koulutusvalinnat ja ammattimielikuvat muotoutuvat, sekä kohdentaa datan perusteella niihin toimenpiteitä.

Selostus

Susanna Sielo ja 27 muuta valtuutettua jättivät 20.10.2025 valtuustokysymyksen sukupuolittuneiden koulutus- ja työmarkkinoiden ehkäisemiseksi Espoossa. Vastaukset on laadittu yhteistyössä kasvun ja oppimisen toimialan, Elinvoiman tulosityksikön ja Omnian kanssa.

Vastaukset valtuustokysymyksiin

1. Miten Espoossa tunnistetaan ja ehkäistään koulutus- ja uravalintojen sukupuolittumista varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella? Huomioidaanko oppiaineissa ja opinto-ohjauksessa sukupuolitietoinen näkökulma?

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa toimitaan sukupuolittuneiden koulutus ja työmarkkinoiden osalta pitkälle ennalta ehkäisevässä roolissa

Espoon varhaiskasvatussuunnitelmassa edellytetään kaikessa varhaiskasvatustoiminnassa edistettävän osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Asian huomioiminen varmistetaan yksikkökohtaisilla tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa, jotka laaditaan suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa osana lapsiryhmien varhaiskasvatussuunnitelmia ja ruotsinkielisessä erillisellä suunnitelmalla. Varhaiskasvatusyksiköissä mietitään omia asenteita sekä sitä, miten niin sukupuoleen, kuin muuhun

moninaisuuteen liittyvien asioiden tulee ilmetä henkilöstön puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa. Henkilöstöä tuetaan tiedostamaan oman toimintansa ja vuorovaikutuksensa merkityksen tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden toteutumisessa itsearvioinnein ja koulutuksin.

Varhaiskasvatus on sukupuolisensitiivistä. Henkilöstö tuntee tavoitteet ja rohkaisee lapsia tekemään arjen valintoja ilman sukupuoleen tai muihin henkilöön liittyviin seikkoihin sidottuja stereotyyppisiä rooleja ja ennakkoodotuksia.

Käytännössä edellä kirjattu tarkoittaa leikkejä ja toimintoja valittaessa varmistettavan, että kaikki ryhmän lapset saavat innostavia kokemuksia erilaisista toiminnoista, leikeistä ja oppimisen alueista. Kaikkia lapsia innostetaan mukaan niin STEM-, digipedagogisiin kuin tunne- ja vuorovaikutustaitoja edistäviin leikkeihin ja toimintoihin kehityksensä mukaisesti.

Perusopetuksessa ohjausta ja opetusta toteutetaan opetussuunnitelman ja ohjaussuunnitelman mukaan. Koulukohtaisten opetussuunnitelmien liitteeksi tehdään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun pohjaksi koulu kartoittaa tilannetta yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Kaikessa hallinnon tekemässä työssä huomioidaan sukupuolitietoisuus sekä ohjeissa ja sanoituksissa että esimerkiksi materiaaleissa ja kuvituksissa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjausta toteutetaan kielitietoisesti ja sukupuolitietoisesti, ohjaten oppilaita heille yksilöinä sopiviin valintoihin lievittäen näin opinto-, koulutus- ja uravalintojen segregaatiota. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten.

Espoolla on yhteistyösopimus Nuorten NYT:n kanssa. He tuottavat laadukkaita opetusmateriaaleja, jotka painottavat henkilökohtaisia kiinnostuksia sukupuolirooleista riippumatta. Nuorten NYT tuottaa Espoon koululaisille myös Yrityskylä-oppimiskokonaisuuden tutustumiskäynteineen. Yrityskylä-konseptin avulla kaikki espoolaiset kuudes- ja yhdeksäsluokkalaiset pääsevät tutustumaan työelämään saman, yhdenvertaisen mallin mukaan.

Lukioissa noudatetaan ohjauksessa opetussuunnitelmaa ja ohjaussuunnitelmaa. Lukion opetussuunnitelmassa todetaan, että

sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät.

Lukioiden omien opetussuunnitelmien liitteeksi tehdään ainakin kolmen vuoden välein tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat. Suunnitelmien pohjaksi lukioiden on kartoitettava lähtötilanne yhteisössään esimerkiksi kyselyin. Saadun tiedon perusteella on mietittävä toimenpiteet mahdollisten tasa-arvopuutteiden korjaamiseksi.

Viime kevään kouluterveyskysely jatkaa muiden kyselyiden linjaa siinä, että Espoon lukioissa tytöt kokevat yleisesti ottaen poikia useammin vaikutusmahdollisuutensa, ilmaisuuden mahdollisuutensa ja mahdollisuutensa vaikuttaa tulevaisuuteensa poikia heikommiksi. On hyvä huomioida, että opettajien toiminta opiskelijoita kohtaan ja kannustus koetaan varsin samanlaisiksi sukupuolesta riippumatta. Tästä voidaan päätellä, että lukioissa tehtävästä työstä huolimatta ympäröivän yhteiskunnan odotukset ja oletukset vaikuttavat eri tavalla tyttöjen käyttäytymiseen, ilmaisuun ja tulevaisuuden odotuksiin kuin poikien.

Tärkeänä esimerkkinä työelämästä lukioissa opiskeleville toimivat lukion työntekijät, vierailijat ja alumnit. Näin esimerkkejä eri ammatissa toimivista tulee eri sukupuolille. Oppimateriaalien kuvituksissa ja teksteissä huomioidaan nykyisin sukupuolikysymykset varsin hyvin.

Otaniemen lukiossa matematiikan ja luonnontieteiden erityisen koulutustehtävän tapahtumissa huomioidaan se, että niissä on puhujina yhtä lailla naisia kuin miehiäkin tieteen ja tekniikan alalta. Jos tapahtumissa esimerkiksi opiskelijoiden määrä on sellainen, että osa joudutaan karsimaan, pyritään paikat jakamaan mahdollisimman tasapuolisesti nais- ja miesoletettujen kesken.

Omniassa opiskelijat ovat yhteishaussa valinneet alat, joille he ovat hakeutuneet. Joillakin aloilla on suuria vaihteluita sukupuolien mukaisesti. Opiskelijoiden mielestä näillä aloilla on tärkeää, että opettajat ovat sellaisia, jotka pitävät vähemmistösukupuolen puolta. Keskustelussa Omnian opiskelijoiden kattohallituksen kanssa tuli esille sosiaalisen median suuri vaikutus eri ammattien viestinnästä.

Opetuksessa ja ohjauksessa tuodaan esille ja sanoitetaan eri alojen soveltuvuutta jokaiselle. Perusopetukselle sekä oppilaille ja huoltajille kuvataan ja viestitään ammatillista koulutusta ja sen aloja sukupuolineutraalisti. Tutustumispäivissä pyritään samaan. Omniassa tehdään aktiivisesti videoita ja opiskelijatarinoita eri sukupuolisista opiskelijoista eri aloilla, esim. tyttöistä autoalalla tai tekniikan alalla

rikkomaan mahdollisia sukupuolittuneita mielikuvia. Viestinnässä myös sukupuoliin liittyvät ammattinimikkeet on jo pitkään korvattu neutraalisti, kuten esimies > esihenkilö.

Aikuisten perusopetuksessa ohjataan opiskelijoita heidän toiveidensa ja edellytystensä mukaan, ei sukupuolen. Yhteiskunnallisissa aineissa korostetaan vahvasti tasa-arvoa eli konkreettisesti mm. sitä näkökulmaa, että Suomessa eri ammateissa voi toimia yhtä hyvin mies kuin nainen.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus, Tuvassa voi miettiä rauhassa jatko-opintoja ja uravalintaa. Yhtenä polkuna Tuvassa on ammatti- ja työelämäpolku, jossa tutustutaan erilaisiin ammatteihin ja työelämään sekä suoritetaan ammatillisia opintoja.

2. Millä tavoin Espoo konkreettisesti rohkaisee tyttöjä kiinnostumaan STEM-aloista ja poikia hoiva- ja kasvatusaloista? Tekeekö Espoo yhteistyötä korkeakoulujen, järjestöjen ja yritysten kanssa tässä asiassa?

Espoon kaupungissa käynnissä olevan poikkihallinnollisen Espoon nuorten työllisyyden edistämisen ohjelman tavoitteena on tunnistaa nuorten opintojen poluilla ajoissa ne haasteet, joita nuoret kohtaavat siirtyessään koulutusasteelta toiselle ja astuessaan työelämään. Keskeisiä toimenpiteitä ovat varhainen ohjaus, työelämätietouden lisääminen ja käytännön työkokemusten tarjoaminen jo opiskeluaikana. Osana toimenpiteitä otetaan huomioon työmarkkinoiden sukupuolittuneisuus pyrkien tuomaan tasapuolisesti tietoutta nuorille työmarkkinoista, erilaisista aloista ja työtehtävistä sekä tarjoamaan koulutusvaihtoehtoja nuorilähtöisesti. Ohjelman työryhmässä on edustus opinpolun joka vaiheesta lähtien varhaiskasvatuksesta aina korkea-asteen opintoihin asti.

Perusopetuksessa lukuvuosisuunnitelmassa täsmennetään koulukohtaisesti sidosryhmäyhteistyö, eli esim. koulun ulkopuoliset vierailukohteet ja yhteistyöyritykset, järjestöt ja muut toimijat. Kouluihin otetaan usein myös vastaan esimerkiksi TET-harjoittelijoita sekä kieli- ja kulttuuriharjoittelijoita, mutta myös erilaisia opinnäytteitään työstäviä harjoittelijoita ja työkokeilijoita. Näiden myötä oppilaiden ymmärrys opiskelusta ja työelämästä ja sen monimuotoisista toimijoista karttuu myös koulun sisäisessä toiminnassa.

Suomenkielinen perusopetus on mahdollistanut koululaisryhmille positiivisen diskriminaation hengessä työpajatilaisuuksia, joissa yläkoululaiset tytöt mukaan lukien tytöksi identifioituvat ja muunsukupuoliset henkilöt voivat tutustua tekniikan aloihin ja työelämään. Tilaisuudet ovat tarjonneet nuorille mahdollisuuden kuulla tekniikan aloilla työskentelevien naisten uratarinoita, kokeilla erilaisia teknologioita ja pohtia

työelämätaitoja monipuolisesti. Lisäksi Kansallisooppera on tarjonnut osallistuttavaksi balettityöpajoja 1.-luokkalaisille poikaryhmille. Perusopetuksessa on vahva STEAM-perinne, aktiivisia opettajia ja LUMA/STEAM-sertifioituja kouluja. Huomionarvoista on se, että taide- ja taitoaineet ovat mallissa mukana, joten mallin avulla monipuolistetaan matematiikan ja luonnontieteiden opetusta, luodaan yhteyksiä eri oppiaineisiin ja tuetaan entistä moninaisemmin oppijoiden vahvuuksia. Lisäksi on täsmentymässä uusittu STEAM-toimintamalli, joka vahvistaa oppilaiden toimijuutta, itseohjautuvuutta ja yhteistyötaitoja. STEAM-toiminta ehkäisee segregatiota, lisää motivaatiota ja edistää lasten ja nuorten tiedepääomaa sekä tulevaisuuden työelämätaitoja. Uuden mallin myötä tarjotaan myös esimerkiksi STEAM-valinnaisainekokonaisuus kaikille kouluille. Espoon perusopetuksella on myös pitkät perinteet Aalto-Juniori-toimintaan. Espoon perusopetus tekee yhteistyötä opettajien osaamisen kehittämiseksi esimerkiksi Rauhankasvatusinstituutin kanssa, joka on järjestänyt useita osaamisen kehittämisen työpajoja perusopetuksen opettajille yhdenvertaisuuden edistämiseksi osana opetusta ja ohjausta.

Espoon lukioissa tehdään laajasti yhteistyötä eri tahojen kanssa, esim. [Shaking up Tech](#) ja [Aalto-Yliopisto Junior](#) -verkosto.

Otaniemen lukion kehittämistehtävän opiskelijat osallistuvat aktiivisesti yksilö- ja joukkuekilpailuihin, jolloin jokainen opiskelija saa käsityksen omasta sijoittumisestaan/osaamisestaan suhteessa muihin. Joukkuekilpailujen joukkueissa pyritään siihen, että ne olisivat sukupuolen puolesta tasaisia. Kilpailut ovat tärkeitä, jotta varsinkin tytöt ymmärtävät osaamisensa. Myös se, että joku tyttö menestyy, on tytöille tärkeä esimerkki.

3. Hyödyntääkö Espoo tällä hetkellä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja sosiaali- ja terveysministeriön (STM) raportin Policy brief: Työmarkkinoiden sukupuolen mukaisen segregatioiden purkaminen – Suosituksia päättäjille (2023) - esittämiä suosituksia?

Suosituksiset eivät ole ainakaan laajasti tunnettuja ja käytettyjä.

4. Mitä tietoa Espoossa on sukupuolittuneista koulutusvalinnoista eri koulu- ja luokka-asteilla, esimerkiksi valinnaisaineista ja TET-harjoittelualoista sukupuolen mukaan?

Perusopetuksen aikaisiin ainevalintoihin ja TET-harjoittelupaikkoihin ohjataan hakeutumaan oppilaan omat yksilölliset mielenkiinnon kohteet ja mahdollisuudet huomioiden ja näistä tiedotetaan huoltajia. Kouluilta ei kerätä tilastoja oppiaineiden tai TET-harjoittelupaikkojen sukupuolijakaumasta. Koulut voivat tarkastella näitä tarpeen mukaan esimerkiksi osana toiminnallista tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyötä.

Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

Espoolaisista perusopetuksen poikaoppilaista 73,9 prosenttia haki keväällä 2025 ensisijaisesti lukioon. Lukioon valituista poikia oli 47,8 prosenttia. Valtakunnallisesti nämä luvut olivat 41,6 prosenttia ja 39,0 prosenttia.

Espoolaisista tytöistä lukioon hakeutui ensisijaisesti 84,6 prosenttia ja lukioon valituista tyttöjä oli 58,2 prosenttia. Valtakunnalliset luvut olivat 67,0 prosenttia ja 61,0 prosenttia. Kielitaustan mukaisia eroja on jonkin verran lukioon hakeutumisessa myös tytöillä, mutta pojilla erot ovat Espoossa huomattavat: suomenkielisistä pojista hakeutuu ensisijaisesti lukioon 75,4 prosenttia, ruotsia äidinkielenään puhuvista 86,2 prosenttia ja muunkielisistä 61,1 prosenttia.

Otaniemen luonnontiede- ja matematiikkalinjalle hakeutuvista on miesoletettuja lähtökohtaisesti noin kaksi kolmasosaa. Miesoletettuja on valituissa myös enemmän.

Lukioissa tehtäviä opintojaksovalintoja ei seurata opiskelijan taustan mukaan. Lukiot eivät myöskään saa tietoa siitä, minne entiset opiskelijat ovat menneet opiskelemaan. Espoon lukioissa ei ole TET-harjoitteluja.

Omniassa on useita koulutusaloja, jotka ovat hyvin sukupuolittuneita. Näitä tilastoja voidaan saada suoraan Omnian opintohallinnon rekistereistä. Miesvaltaisia esimerkiksi ajoneuvoalan perustutkinto, sähkö- ja automaatioalan perustutkinto, talotekniikan perustutkinto ja tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto. Naisvaltaisia aloja ovat mm. hius- ja kauneudenhoitoalan perustutkinto ja sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 24.11.2025 § 347

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Susanna Sielon ja 27 muun valtuutetun jättämään valtuustokysymykseen sukupuolittuneiden koulutus- ja työmarkkinoiden ehkäisemiseksi Espoossa sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

38/81

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 347
§ 170

24.11.2025
08.12.2025

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätöshistoria

Liitteet

7 Äänestyslista § 170

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys sukupuolittuneiden koulutus- ja työmarkkinoiden ehkäiseminen Espoossa

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

39/81

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto

§ 13

03.11.2025

Kaupunginhallitus

§ 349

24.11.2025

Valtuusto

§ 171

08.12.2025

Asianumero 3647/14.07.01/2025

Valtuusto 08.12.2025 § 171

§ 171

Valtuustokysymys vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden työllistymisestä Espoon kaupungilla

Valmistelijat / lisätiedot:

Takala Jutta

Salonen Kaarina

etunimi.sukunimi@espoo.fi

Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Mika-Erik Wallsin ym. 15.9.2025 jättämään valtuustokysymykseen vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden työllistymisestä Espoon kaupungilla sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Puheenjohtaja Guzenina Hopsun kannattamana ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Keskustelun pöydällepanosta päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko asia jättää yksimielisesti pöydälle. Koska pöydällepanoehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:

Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Selostus

Mika-Erik Walls ja 23 muuta valtuutettua ovat jättäneet valtuustokysymyksen, jossa pyydetään selvitystä vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden työllistymiskehityksestä 2020-2025.

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto	§ 13	03.11.2025
Kaupunginhallitus	§ 349	24.11.2025
Valtuusto	§ 171	08.12.2025

Lisäksi valtuusto toivoo konkreettisia esityksiä siitä, millä keinoin kaupunki aikoo edistää vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden työllistymistä jatkossa.

Vastaus valtuustokysymykseen

Tiivistelmä:

- Vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden työllistymiskehitystä ei saada nykyjärjestelmillä suoraan seurattua.
- Lakisääteisen palkkatuen myöntämistä on jatkettu toukokuussa 2025 samoilla kriteereillä kuin aiemmin eli myös vammaisten ja osatyökyisten palkkatukityöllistäminen on mahdollista.
- Haastavassa työmarkkinatilanteessa olevien (mm. osatyökykyiset) työllistymiseen liittyen on käynnissä erilaisia toimenpiteitä, joilla pyritään edistämään työllistymistä tai sopivan koulutuspolun löytymistä.
- Espoon kaupungilla on useita toimintatapoja, joilla voidaan edistää vammaisten ja toimintarajoitteisten työllistymistä kaupungille.

Vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden työllistymiskehityksestä ei ole mahdollista saada seurantatietoa, sillä valtion ylläpitämät ja kehittämät tietojärjestelmät eivät mahdollista tällaisen tiedon saantia eikä tietojärjestelmiin kirjata työnhakijan toimintarajoitteita.

Työllistämistukien osalta valtakunnallisesti työllisyysalueilla on lähdetty kehittämään erilaisia yrityksille tarjottavia taloudellisia kannustimia työnhakijoiden työllistymisen tukemiseksi. Palkkatuen ohella kunnat ovat kehittämässä omia mallejaan, joissa voidaan hyödyntää kuntalisää. Työllisyyspalvelut ovat vertailleet näitä eri malleja. Kunnilla ei juurikaan ole rahallista kannustinta erityisesti vammaisten tai osatyökykyisten palkkaamiseen, sillä vaikuttavampaa työllistymistä saadaan aikaiseksi erilaisilla räätälöidyillä ratkaisuilla ja malleilla. Varsinaisten vammaisten ja osatyökykyisten työllistämisen mallien kartoitusta ei ole laajemmin tehty.

Työllisyyspalveluissa tehdään aktiivista yhteistyötä mm. järjestökentän kanssa erityisryhmien työllistämiseksi ja käynnissä onkin hyviä tuloksia aikaan saanut FUTURUM- projekti, joka on HyTe ry:n ja työllisyyspalvelujen yhteistyössä suunnittelema työllistämiprojekti. Tarkoituksena on tukea niiden espoolaisten vaikeassa työmarkkinatilanteessa olevien työnhakijoiden työllistymistä, joilla on vaikeuksia itsenäisesti hakea työpaikkaa tai miettiä itselle sopivaa koulutuspolkua tai jotka tarvitsevat räätälöityjä ratkaisuja työllistykseen. Kohderyhmänä mm. pitkäaikaistyöttömät, 50+ työnhakijat, osatyökykyiset, maahanmuuttajat ja nuoret työnhakijat. Projektissa kehitetään yksilövalmennuspalveluita- ja menetelmiä vastaamaan mm. osatyökykyisten tarpeisiin. Projektille ollaan hakemassa jatkorahoitusta.

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto	§ 13	03.11.2025
Kaupunginhallitus	§ 349	24.11.2025
Valtuusto	§ 171	08.12.2025

Työllisyyspalvelut ovat myös käynnistäneet keskustelut hyvinvointialueen ja Live Palvelujen kanssa mahdollisesti tehtävästä yhteistyöstä liittyen vammaisten työllistymiseen. Live Palvelut on valmennus- ja asiantuntijatalo, jonka toiminta on keskittynyt erityistä tukea tarvitsevien työllistymiseen. Vammaiset asiakkaat ovat usein myös asiakkuudessa hyvinvointialueella, ja hyvinvointialueen vastuulla on vammaisten päivä- ja työtoiminnan järjestäminen. Hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö onkin erityisen tärkeää tämän kohderyhmän työllistymisen edistämiseksi ja siinä onnistuminen mahdollistaa myös paremmat edellytykset vammaisten ja osatyökykyisten työmarkkinoille pääsyyn.

Palkkatuki on lakisääteinen, mutta harkinnanvarainen tuki, jota työvoimaviranomainen voi myöntää työnantajalle. Palkkatukeen oikeutetun henkilön tulee olla työttömänä työnhakijana ja sen myöntäminen perustuu aina työllistettävän työnhakijan tilanteeseen. Palkkatukea voidaan myöntää osaamisen parantamiseen, alentuneen työkyvyn perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai yli 60-vuotiaan pidempään työttömänä olleen työnhakijan työllistämiseen. Palkkatuen tarkoituksena on, että se edistää työnhakijan pääsyä pysyvästi työmarkkinoille. Tutkimusten mukaan palkkatuen on katsottu olevan vaikuttavinta yrityksissä, kun seurataan työsuhteiden jatkuvuutta.

Palkkatuen myöntäminen keskeytettiin Espoossa 26.2.-12.5.2025 väliseksi ajaksi määrärahatilanteen vuoksi. Uudistusta valmisteltaessa, kuntien talouden suunnittelun haasteena oli valtiolta saadut puutteelliset tiedot mm. palkkatukeen liittyen ja vuodelle 2025 varatut palkkatuen määrärahat uhkasivat loppua kevään aikana. Palkkatuen myöntämistä pystyttiin kuitenkin jatkamaan 13.5.2025 alkaen ja sitä myönnetään edelleen samojen kriteerien perusteella eli myös vammaisten ja osatyökykyisten palkkatukityöllistäminen on mahdollista.

Espoon kaupunki on monimuotoinen työnantaja, joka rekrytoi vammaisia ja toimintarajoitteisia henkilöitä tavallisiin työpaikkoihin kaupungin organisaatiossa. Kaupungin tavoitteena on mahdollistaa kaikille yhdenvertaiset mahdollisuudet hakeutua ja työllistyä Espoon palvelukseen. Palkkatukityöllistäminen oli ennen TE-uudistusta kaupungille mahdollista ja taloudellisesti hyödyllistä vaikkakaan työsuhteiden jatkuvuus ei ollut suurta. Työvoimapalvelujen järjestämisvastuun siirryttyä 1.1.2025 alkaen kaupungin vastuulle, ei palkkatuen myöntäminen omaan organisaation ole kannattavaa ja sen kohdentaminen yrityksiin on vaikuttavampaa.

Espoon kaupungilla on kuitenkin useita hyviä toimintatapoja edistää vammaisten ja toimintarajoitteisten työllistymistä Espoon kaupungille:

- Anonyymirekrytointi on käytössä.

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto	§ 13	03.11.2025
Kaupunginhallitus	§ 349	24.11.2025
Valtuusto	§ 171	08.12.2025

- Työpaikkailmoituksissa on erillinen keskitetty sähköpostiosoite, jonka kautta työnhakija voi nimettömästi tiedustella esteettömyydestä ja mahdollisista mukautuksista.
- Esteettömyys on huomioitu useissa kaupungin toimitiloissa, ja mukautuksia tehdään tarvittaessa.

Espoon käytännöt on arvioitu positiivisesti myös kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn yhteydessä. Tämä osoittaa, että Espoossa mukautukset toteutuvat käytännössä ja vammaiset henkilöt voivat hakea ja työskennellä kaupungin tehtävissä yhdenvertaisesti muiden kanssa. Mukautusten toteutuminen on varmistettu. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyssä kaikki pyydetyt mukautukset (8 kpl) on toteutettu. Koska myöskään kaupungin tietojärjestelmiin ei kirjata työntekijöiden toimintarajoitteita, tarkempaa lukumäärää toimintarajoitteisten henkilöiden työllistymisestä Espoon kaupungille ei ole saatavilla. Espoon kaupunki on jo nyt monimuotoinen työnantaja, joka työllistää vammaisia henkilöitä tavallisiin tehtäviin, ja toteuttaa kaikki pyydetyt mukautukset ja tarjoaa yhdenvertaisia rekrytointikäytäntöjä.

Päätöshistoria

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto 03.11.2025 § 13

Päätösehdotus

Esittelijä
Elinvoimajohtaja Heinaro Mervi

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto esittää kaupunginhallitukselle, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Mika-Erik Wallsin ym. 15.9.2025 jättämään valtuustokysymykseen vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden työllistymisestä Espoon kaupungilla sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	43/81
Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto	§ 13	03.11.2025
Kaupunginhallitus	§ 349	24.11.2025
Valtuusto	§ 171	08.12.2025

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 24.11.2025 § 349

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Mika-Erik Wallsin ym. 15.9.2025 jättämään valtuustokysymykseen vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden työllistymisestä Espoon kaupungilla sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden työllistymisestä Espoon kaupungilla

Tiedoksi

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	44/81
Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 246	24.09.2025
Kaupunginhallitus	§ 318	27.10.2025
Valtuusto	§ 158	17.11.2025
Valtuusto	§ 172	08.12.2025

Asianumero 3975/12.01.00/2024

Valtuusto 08.12.2025 § 172

§ 172

Valtuustoaloite yläkoulujen kahdeksan aamuista luopumiseksi (pöydälle 17.11.2025)

Valmistelijat / lisätiedot:
Webb Jenny
Reimars Mia
Kentala Kaisa
Viljanen Nora
Lippo Asko
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Inka Hopsun ym. 9.12.2024 jättämään valtuustoaloitteeseen yläkoulujen kahdeksan aamuista luopumiseksi sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Valtuusto:

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuutettu Inka Hopsu ja 25 muuta valtuutettua ovat jättäneet 9.12.2024 valtuustoaloitteen koulupäivien muuttamisesta aikaisintaan yhdeksältä alkaviksi koulupäiviksi kaikissa Espoon yläkouluissa.

Valtuustoaloitteessa todetaan, että Forssa päätti siirtää peruskoulut alkamaan aamuyhdeksältä. Mukana ovat kaupungin kaikki peruskoulut ja kokemukset ovat olleet hyviä. Koululaisten myöhästely aamuisin on vähentynyt lähes puoleen, aamupoissaoloja on vähemmän ja oppilaat ovat

Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 246	24.09.2025
Kaupunginhallitus	§ 318	27.10.2025
Valtuusto	§ 158	17.11.2025
Valtuusto	§ 172	08.12.2025

pirteämpiä ja jaksavat keskittyä paremmin koulutyöhön. Oppilaiden itsensä mielestä yhdeksän aamut toimivat hyvin ja he ovat kuvailleet jaksavansa keskittyä koulussa paremmin ja olevan virkeämpiä koulun jälkeenkin.

THL:n tutkimusprofessori ja unitutkija Timo Partosen mukaan kouluaamujen myöhäistäminen voisi olla kannatettava kokeilu Suomen kouluissa laajemminkin. Useissa tutkimuksissa myöhemmin alkavien kouluaamujen on havaittu rauhoittavan koulun ilmapiiriä ja parantavan työrauhaa. Kun kahdeksan aamuista luopumisesta on aiemmin keskusteltu Espoossa Jyrki Kasvin aloitteesta, on huolta herättänyt se, mitä pienimmät koululaiset tekevät aamuisin ennen koulua vanhempien lähdettyä töihin. Toinen noussut kysymys, koski tilojen riittävyyttä, jos päivien porrastusmahdollisuus vähenee tunnilla. Tilojen riittävyys tällä hetkellä pitäisi selvittää. Forssa on ratkaissut pienten lasten yksinäisten aamujen ongelman ykkös- ja kakkosluokkalaisten aamukerhoilla, jonne on mahdollista mennä jo kahdeksalta ennen koulun alkua. Tässä aloitteessa tätä huolta ei ole, sillä aloite on rajattu koskemaan vain yläkouluja. Tutkimusten mukaan nimenomaan teini-ikäiset hyötyisivät kahdeksan aamuista luopumisesta eniten. Me tämän aloitteen allekirjoittajat esitämme, että myös Espoo alkaa valmistella kahdeksalta tai 8.15 alkavien koulupäivien muuttamista aikaisintaan yhdeksältä alkaviksi koulupäiviksi kaikissa Espoon yläkouluissa.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Vastaus on valmisteltu yhteistyössä kasvun ja oppimisen toimialan esikunnan, suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikön ja ruotsinkielisten sivistyspalvelujen kesken. Lautakuntavalmistelussa on kuultu kasvun ja oppimisen toimialan eri asiantuntijoita, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja PK-seudun kaupunkien asiantuntijoita sekä Espoon perusopetuksen rehtoreita. Oppilaille järjestettiin mahdollisuus vastata kyselyyn koulupäivän aloituksesta ja sen myöhentämisen vaikutuksista. Kyselyyn vastasi yhteensä yli 3 600 viime lukuvuoden 6.-, 7.- ja 8.- vuosiluokkalaista. Valmistelun aikana lähetettiin lausuntopyynnöt luottamusmiehelle sekä Espoon kaupungin nuorisovaltuustolle. Lausunnot liitteenä.

Koulupäivän alkamisajankohdat yläkouluissa ja yhtenäisissä peruskouluissa keväällä 2025 ovat:

1. 08.00	2
2. 08.10	2
3. 08.15	17
4. 08.20	2
5. 08.30	10

Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 246	24.09.2025
Kaupunginhallitus	§ 318	27.10.2025
Valtuusto	§ 158	17.11.2025
Valtuusto	§ 172	08.12.2025

Oppilaiden hyvinvointi

Hyvinvointinäkökulmasta katsottuna valtuustoaloite tukee Espoon kaupungin valtuustokauden tavoitetta olla oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki sekä kasvun ja oppimisen toimialan strategian ja KOTO-tarinan toteuttamista, jossa oppimisen perustana on hyvinvointi ja sen tukeminen.

Vuoden 2023 kouluterveyskyselyssä oppilailta kysyttiin väsymyksestä, uupumuksesta ja myöhästymisistä. Kyselyn mukaan espoolaisista 8.–9. vuosiluokan oppilaista uupumusasteista väsymystä koulutyöstä koki 37 % (v. 2021 38 %, v. 2019 33 %). Heistä 36 % nukkuu arkisin alle 8 tuntia (v. 2021 38 %, v. 2019 33 %). Myöhästymisiä heillä oli vähintään viikoittain 15 % (v. 2019 14 %).

Lainsäädäntö, perusopetussuunnitelma

Koulun tehtävänä on tukea oppilaiden oppimista, kehitystä ja hyvinvointia yhteistyössä kotien kanssa. Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia.

Espoon perusopetuksen opetussuunnitelmassa oppilaan koulupäivä järjestetään niin, että siitä muodostuu oppilaan kannalta turvallinen ja eheä, oppituntien ja koulun kerhotoiminnan sekä mahdollisen iltapäivätoiminnan muodostama mielekäs kokonaisuus. Tämä tukee lasten tervettä kokonaiskasvua ja -kehitystä, lasten ja perheiden hyvinvointia sekä perusopetuksen tavoitteiden saavuttamista.

Lainsäädännön näkökulmasta koulutuksen järjestäjällä on autonomia koulujen alkamisaikojen säätämiseen. Laki määrittää tuntijaon, eli sen, montako oppituntia kutakin oppiainetta viikossa opiskellaan. Voimassa olevan Espoon suomenkielisen perusopetuksen tuntijaon mukaan 7–9 vuosiluokkien oppilaiden vähimmäistuntimäärä on 30, josta valinnaisaineet nostavat tuntimäärää 1–2 vuosiviikkotuntia ja Espoon urheiluluokilla opiskelevilla 2 vuosiviikkotuntia. Suomenkielisten ja ruotsinkielisten 8.-luokkalaisten oppilaiden tuntijako poikkeaa niin, että ruotsinkielisillä oppilailla on 1 vuosiviikkotunti enemmän. 1.–9. luokkien yhteenlasketut vuosiviikkotunnit ovat kummallakin kieliryhmällä samat, vaikka jakautuminen eri luokka-asteille vaihtelee.

Perusopetuksen opetussuunnitelmaan kuuluu kaikille yhteisten aineiden lisäksi valinnaisia aineita. Valinnaiset aineet, kuten kielet ja taito- ja

Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 246	24.09.2025
Kaupunginhallitus	§ 318	27.10.2025
Valtuusto	§ 158	17.11.2025
Valtuusto	§ 172	08.12.2025

taideaineiden valinnaiset tunnit sijoitetaan usein koulupäivän alkuun tai loppuun, jolloin ne oppilaat, jotka eivät opiskele kyseistä valinnaista ainetta voivat aloittaa koulupäivän myöhemmin tai lopettaa sen aikaisemmin. Mikäli ensimmäiset tunnit alkaisivat vasta kello 9 se siirtäisi ensimmäisten ja viimeisten oppituntien alkamista tunnilla eteenpäin, koska perusopetuksessa ei oppilaalla saa olla työjärjestyksessä opetuksettomia tunteja koulupäivän aikana. Perusopetusasetuksessa on linjattu, että perusopetuksen kahdella ensimmäisellä vuosiluokalla oppilaan työpäivään saa kuulua enintään 5 oppituntia ja muina vuosina enintään 7 oppituntia.

Oppilaskyselyn tulokset

Perusopetuksen 6.–8.-vuosiluokan oppilaille lähetettiin Wilman kautta kysely, jossa oppilaiden oli mahdollisuus vastata koulupäivän alkamisajan muuttamista koskeviin kysymyksiin. Kysely toteutettiin ajalla 9.-23.5.2025 ja vastaajien kokonaismäärä oli yhteensä yli 3 600 oppilasta.

Kyselyn perusteella yli puolet vastaajista (55 %) puolsi koulupäivien alkamista klo 9.00. Oppilaat kokivat koulupäivien myöhentämisen vaikuttavan positiivisesti hyvinvointiin ja jaksamiseen. Koulupäivän alkamisajan myöhentämisellä koettiin kuitenkin olevan heikentävä vaikutus vapaa-ajan toimintaan. Valtaosa vastaajista pitikin koulupäivän myöhäisempää päättymistä haitallisena harrastamiselle, vapaa-ajan määrälle ja perheen, läheisten ja ystävien kanssa vietetylle ajalle. Avoimissa vastauksissa vastaajat ehdottivat kompromissia, jossa koulupäivä alkaisi klo 8.30–8.45.

Oppilaskyselyn tulokset on kuvattu myös oheismateriaalissa.

Henkilöstön ja rehtoreiden näkemys

Henkilöstöä edustava pääluottamusmies totesi lausunnossaan, että yläkoulujen aineenopetusmalliin ei sovi oppituntien myöhentäminen aamuista, sillä se siirtää oppitunnit aiempaa myöhemmäksi iltapäivisin. Opettajat kokevat aamutunnit yleisesti hyvän työrauhan ja tehokkaan oppimisen ajaksi. Yläkouluille on Espoossa asetettu linjaus, että koulupäivän tulee päättyä kaikilla yläkoulujen oppilailla keskiviikkoisin kuudennen tunnin jälkeen, jotta jokaisella oppilaalla olisi käytettävissä nk. harrasteaika koulutyötä tukeviin harrasteisiin, joita kaupunki tarjoaa nuorille runsaasti. Koulupäivän myöhentäminen vähentäisi myös opettajien yhteiseksi tarkoitettua suunnittelu-aikaa yhteistyössä kollegojen kanssa sekä seuraavaan päivään valmistautumiseen varattavissa olevaa aikaa.

Rehtoreilta sekä suomenkielisen perusopetuksen aluepäälliköiltä saatujen näkökulmien mukaisesti koulupäivän aloituksen myöhentäminen tunnilla

Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 246	24.09.2025
Kaupunginhallitus	§ 318	27.10.2025
Valtuusto	§ 158	17.11.2025
Valtuusto	§ 172	08.12.2025

tekee lukujärjestysten laatimisen haastavaksi, sillä oppilaiden lukujärjestyksissä yläkoulun aikana ei saa olla hyppytunteja. Yläkoulun oppilaiden määrä on Espoossa kasvussa ja monessa koulussa ollaan tilakapasiteetin ylärajalla jo nyt. Puuttuva aamutunti ruuhkauttaisi jo ennestään täyden yläkoulun lukujärjestyksen. Tämä vaikeuttaisi myös joustavien opetusjärjestelyiden ja oppilaiden tuen toteuttamisen.

Koulupäivän myöhentäminen aiheuttaisi lisävälipalatarpeen oppilaille, mikäli koulupäivä jatkuisi klo 17 saakka. Rehtoreiden näkemyksen mukaan myöhentäminen vaikuttaisi myös oppilaiden vapaa-aikaan, sillä tällä hetkellä harrastukset alkavat usein klo 16 tai klo 17 pääkaupunkiseudulla.

Koulupäivien aloitusaikojen muuttaminen muuttaisi myös rehtoreiden, koulusihteereiden, opetushenkilöstön, laitoshuoltajien ja vahtimestareiden sekä LUVN:n työntekijöiden työaikaa ja saattaisi osaltaan lisätä henkilöstön saatavuusongelmia.

Espoon nuorisovaltuuston lausunto

Espoon nuorisovaltuusto ei pidä lausunnossaan hyvänä ajatuksena muuttaa kouluaamuja alkamaan myöhemmin. Nuorisovaltuuston mukaan kello 9 aamut tarkoittavat myös myöhemmin loppuvia kouluaikoja. Tämä myöhäistäisi harrastuksien alkamisaikoja ja siten myös nukkumaanmenoajoja. Espoon nuorisovaltuusto ehdottaa, että koulun alkamisaikaa voitaisiin myöhentää enintään 15 minuutilla. Se olisi nuorisovaltuuston mukaan inhimillisempi vaihtoehto, sillä se helpottaisi pitkän matkan kulkijoita.

Pääkaupunkiseudun ratkaisut koulupäivien alkamisajankohtiin

Helsingissä ja Vantaalla on käsitelty vastaavia aloitteita. Helsingissä kasvun ja koulutuksen lautakunta päätti suositella syksystä 2019 alkaen peruskoulujen yläkoululaisten koulupäivien aloitusajankohtaa klo 8:30–9.00 välille. Edellä mainittu lautakunta totesi vastauksessaan, että huomioiden nuorten unentarpeesta ja koulukäynnin myöhentämisestä ovat tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia. Rehtorit, opettajat ja oppilaat osallistuvat koulukohtaiseen valmisteluun koskien koulupäivien alkamista huomioiden kuitenkin säädökset koulupäivien pituuksista.

Vantaalla asian käsittelyn yhteydessä yläkoulujen rehtorit eivät nähneet perusteita lähteä kokeilemaan koulun aloitusta klo 9.00. Rehtorien näkemyksen mukaan koulun alkamisajankohdan myöhentäminen on hetkellisesti vähentänyt myöhästelyä, mutta ei ratkaise ongelmaa pitkällä aikavälillä. Myöhäisempi koulun aloitus ei välttämättä ratkaise nuorten väsymystä, vaan saattaisi johtaa entistä myöhäisempiin

Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 246	24.09.2025
Kaupunginhallitus	§ 318	27.10.2025
Valtuusto	§ 158	17.11.2025
Valtuusto	§ 172	08.12.2025

nukkumaanmenoaikoihin. Tämä lisäisi haasteita myös lukujärjestysten ja työjärjestysten laatimiseen.

Johtopäätökset

Johtopäätökset valtuustoaloitteeseen koulupäivien muuttamisesta aikaisintaan yhdeksältä alkaviksi koulupäiviksi kaikissa Espoon yläkouluissa:

1. Myöhempi koulunkäynnin aloittaminen tukisi murrosikäisten nuorten unirytmää. Riskinä on kuitenkin unirytmän siirtyminen edelleen myöhemmäksi.
2. Mikäli koulupäivien aloitusta siirrettäisiin yhdeksään, se vaikuttaisi merkittävästi koulupäivän jälkeiseen vapaa- ja harrastusaikaan.
3. Henkilöstön näkökulmasta työajan painottuminen pidemmälle iltapäivään tuo haasteita perheen ja työn yhteensovittamisessa.
4. Oppilaskyselyn yhteenvetona voidaan todeta oppilaiden toive koulun aloitusajan myöhentämisestä, mikä ei kuitenkaan saisi pidentää koulupäivää harrastusten ja vapaa-ajan kustannuksella.
5. Rehtoreiden näkemyksen mukaan koulupäivän myöhentämistä klo 9 alkavaksi ei voida toteuttaa lukujärjestysteknisistä syistä eikä koulun tilankäytön syistä.
6. Niissä yläkouluissa tai yhtenäiskouluissa, joissa on käytössä koulupäivän aloitus 8.30, kokemukset ovat positiivisia. Myöhempi aloitus klo 9 ei kuitenkaan enää toimisi tilojen riittämisen, iltakäytön, oppilaiden harrastusten ja henkilökunnan riittävyiden vuoksi.

Johtopäätöksenä kasvun ja oppimisen toimiala suositaa yläkouluikäisten oppilaiden kouluille, että ne kokeilisivat koulupäivän aloittamista klo 8.30 kokemusten saamiseksi yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Kasvun ja oppimisen toimiala suositaa osallistavaa keskustelua oppilaiden ja huoltajien kanssa arjen hallinnan taitojen jatkuvasta vahvistamisesta opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden mukaisesti, sekä oppilaiden kanssa virkistystä ja jaksamista tukevien toimintatapojen sisällyttämistä koulutyön arkeen.

Päätöshistoria

Kasvun ja oppimisen lautakunta 24.09.2025 § 246

Päätösehdotus

Esittelijä

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 246	24.09.2025
Kaupunginhallitus	§ 318	27.10.2025
Valtuusto	§ 158	17.11.2025
Valtuusto	§ 172	08.12.2025

Kasvun ja oppimisen lautakunta antaa selostusosan mukaisen lausunnon valtuutettu Inka Hopsun sekä 25 muun kaupunginvaltuutetun 9.12.2024 jättämään valtuustoaloitteeseen koulupäivän yläkoulujen kahdeksan aamuista luopumiseksi.

Käsittely

Lievonen teki Kokon kannattamana seuraavan lisäysehdotuksen:

”Lautakunta suosittaa yläkouluikäisten oppilaiden kouluille, että ne kokeilisivat koulupäivän aloittamista klo 8.30 tai 09.00, kokemusten saamiseksi yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja Laiho tiedusteli, voidaanko Lievosen lisäysehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska sitä vastustettiin, puheenjohtaja totesi, että siitä on äänestettävä.

Äänestyksessä Lievosen lisäysehdotuksen puolesta äänesti 3 jäsentä, sitä vastaan 9 jäsentä ja 1 äänesti tyhjää.

Puheenjohtaja Laiho totesi kasvun ja oppimisen lautakunnan yhdeksällä äänellä kolmea ääntä vastaan, yhden äänestäessä tyhjää, hylänneen Lievosen lisäysehdotuksen. Äänestysraportti on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin.

Päätöshistoria

Nämnden Svenska rum 25.09.2025 § 81

Förslag

Föredragande
Direktör för sektorn för fostran och lärande Narvo-Akkola Merja

Nämnden Svenska rum ger ett utlåtande enligt redogörelsen som svar på Inka Hopsus och 25 andra fullmäktigeledamöters motion 9.12.2024 om att ändra tidpunkten då skoldagen börjar.

Beslut

Nämnden Svenska rum
Förslaget godkändes enhälligt.

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	51/81
Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 246	24.09.2025
Kaupunginhallitus	§ 318	27.10.2025
Valtuusto	§ 158	17.11.2025
Valtuusto	§ 172	08.12.2025

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 27.10.2025 § 318

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Inka Hopsun ym. 9.12.2024 jättämään valtuustoaloitteeseen yläkoulujen kahdeksan aamuista luopumiseksi sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätöshistoria

Valtuusto 17.11.2025 § 158

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Inka Hopsun ym. 9.12.2024 jättämään valtuustoaloitteeseen yläkoulujen kahdeksan aamuista luopumiseksi sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Puheenjohtaja Hyrkkö Vehmasen kannattamana ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Keskustelun pöydällepanosta päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko asia jättää yksimielisesti pöydälle. Koska pöydällepanoehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:
Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Päätöshistoria

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	52/81
Kasvun ja oppimisen lautakunta	§ 246	24.09.2025
Kaupunginhallitus	§ 318	27.10.2025
Valtuusto	§ 158	17.11.2025
Valtuusto	§ 172	08.12.2025

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite yläkoulujen kahdeksan aamuista luopumiseksi
- Ei julkaista, Nuorisovaltuuston lausunto valtuustoaloitteeseen koulujen alkamisajoista, sisältää henkilötietoja
- Ei julkaista, Rehtoreiden kommentit kun koulupäivä alkaa klo 8.30, sisältää henkilötietoja
- Lausunto_Espoon opettajat
- Oppilaskysely_saate rehtoreille
- Rehtorikysely
- LTK OPPILASKYSELY Koulupäivän aloituksen myöhentäminen

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

53/81

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 348
§ 173

24.11.2025
08.12.2025

Asianumero 2767/11.00.00/2025

Valtuusto 08.12.2025 § 173

§ 173

Valtuustoaloite eläinperäisten tuotteiden käytön puolittamiseksi julkisissa ruokapalveluissa vuoteen 2030 mennessä

Valmistelijat / lisätiedot:
Ahola Minna-Leena
Sivonen Tuija
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettujen Tiina Elon ja Henna Partasen ym. jättämään valtuustoaloitteeseen eläinperäisten tuotteiden käytön puolittamisesta julkisissa ruokapalveluissa vuoteen 2030 mennessä sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Kajava Partasen ym. kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo, että eläinten hyvinvointi huomioidaan eläinperäisten tuotteiden hankinnoissa - Espoon valtuusto hyväksyi Espoo-tarinan, jonka mukaan huomioidaan myös eläinten hyvinvointi.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Kajavan toivomusehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta vastustettiin, puheenjohtaja totesi, että on äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat Kajavan ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka vastustavat sitä, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 29 äänellä 23 ääntä vastaan, 22 äänestäessä tyhjää hyväksyi Kajavan ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

54/81

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 348
§ 173

24.11.2025
08.12.2025

Päätös

Valtuusto:

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraava toivomus:

Valtuusto toivoo, että eläinten hyvinvointi huomioidaan eläinperäisten tuotteiden hankinnoissa - Espoon valtuusto hyväksyi Espoo-tarinan, jonka mukaan huomioidaan myös eläinten hyvinvointi.

Selostus

Valtuustoaloite

Valtuutetut Tiina Elo ja Henna Partanen sekä 27 muuta valtuutettua ovat 9.6.2025 jättäneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että kaupunki asettaa tavoitteeksi eläinperäisten tuotteiden käytön puolittamisen julkisissa ruokapalveluissa vuoteen 2030 mennessä mahdollisuuksien mukaan kotimaisia kasviproteiineja hyödyntäen ja tekee tarkemmat kustannuslaskelmat eri vaihtoehdoista tavoitteen saavuttamiseksi kansalliset ravitsemussuositukset huomioiden.

Valtuustoaloitteessa todetaan, että pohjoismaisissa ravitsemussuosituksissa on laajasti suosituksia sekä terveydelle että ympäristölle edullisesta ruoasta. Lisäksi todetaan, että suomalaisten ravitsemussuositusten tavoitteena on terveyden edistämisen lisäksi ympäristön kannalta kestävät ruokavalinnat. Aloitteessa kerrotaan Helsingin yliopiston tutkimuksesta, jonka mukaan suomalaiset päiväkotilapset syövät yli viisi kertaa enemmän punaista lihaa verrattuna planetaariseen ruokavalioon. Korvaamalla eläinperäisiä tuotteita kotimaisella kasviproteiinilla edistetään kotimaista ruoantuotantoa.

Valtuuston hyväksymässä Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartassa on asetettu tavoitteeksi kasvisruoan menekin kasvu ja toimenpiteeksi punaisen lihan vähentäminen korvaamalla sitä kasviproteiinilla. Lisäys voidaan toteuttaa joko lisäämällä kasvisruokia tai korvaamalla osa liharuokien lihasta kasviproteiinilla. Valtuustoaloitteessa esitetään, että määrällisen tavoitteen asettaminen eläinperäisten tuotteiden käytön vähentämiselle tukisi Espoon hiilineutraalius-tiekartan toimeenpanoa. Vastaavia aloitteita on tehty jo yli 35 kunnassa ja aloitteen mukaan ainakin Kouvolassa aloite on hyväksytty.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Valtuustoaloitteen tausta

Aloite perustuu ympäristöjärjestö Greenpeacen [Puolet parempaa](#) kampanjaan, joka on kohdennettu kuntien julkisiin ruokahankintoihin. Kampanja perustuu eläinperäisten tuotteiden tekniseen puolittamiseen. Julkisten ruokapalveluiden tarjonnassa on valtakunnallisesti merkittäviä eroja ja puolittaminen tarkoittaa erilaisia lopputuloksia ruokalistoilla. Kouvolan kouluruokailussa ei ole ollut aiemmin päivittäin vapaasti valittavaa kasvisruokavaihtoehtoa kuten Espoossa. Kouvolassa kasvisruoka otettiin päivittäiseen tarjontaan aloitteen hyväksymisen jälkeen. Espoon yläkouluissa ja lukioissa kasvisruoka on ollut vapaasti valittavana vuodesta 2006 ja alakouluissa vuodesta 2018 lähtien.

Ravitsemus- ja ruokasuositukset ruokapalveluiden perustana

Kansalliset ravitsemussuositukset on tarkoitettu väestötason ravitsemuksen ja kansanterveyden parantamiseen sekä terveyttä edistävää ja kestäväää ruokajärjestelmää koskevaan päätöksentekoon, toimenpiteiden suunnitteluun ja alan tutkimukseen. Ne perustuvat laajaan tieteelliseen näyttöön ja niissä on huomioitu myös suomalainen ruokakulttuuri ja tottumukset.

"Kestäväää terveyttä ruoasta - kansalliset ravitsemussuositukset 2024", julkaistiin viime marraskuussa. Valtion ravitsemusneuvottelukunta (VRN) antaa lisäksi kohdennettuja ruokailusuosituksia eri väestöryhmille ([Julkaisut - Ruokavirasto](#)). Niitä ovat mm. Varhaiskasvatuksen ruokailusuositus (2018) ja Kouluruokailusuositus (2017), jotka uudistetaan seuraavaksi. Kouluruokailusuositus ja varhaiskasvatuksen ruokailusuositus antavat ruokapalveluille ohjeita ruokalistojen suunnitteluun sekä suositukset energian ja ravintoaineiden saantiin viikkotasolla. Kansallisten suositusten pohjalta tehtyjä ruokalistamuutoksia tulee tarkistaa riittävyydeltään, kun kohderyhmäkohtaiset suositukset on uusittu.

Espoossa ravitsemussuositukset ohjaavat ruokalistasuunnittelua

Ateriapalvelusopimukset sisältävät voimassa olevat ravitsemus- ja ruokailusuositukset ruokalistojen suunnittelussa. Suositusten (2024) mukainen ruokavalio sisältää runsaasti kasviksia, marjoja, hedelmiä, palkokasveja, perunaa ja täysjyväviljaa. Siihen kuuluu myös runsaasti kalaa. Lisäksi ruokavalio sisältää kasviöljyä ja kasviöljypohjaisia levitteitä ja kohtuullisesti rasvattomia tai vähärasvaisia maitovalmisteita sekä rajoitetummin lihaa, josta punaista lihaa korkeintaan 350 g viikossa.

Espoo Catering Oy tuottaa noin 85 % varhaiskasvatus- ja kouluaterioista on jo tehnyt/tekemässä seuraavia kestävyyttä lisääviä toimenpiteitä:

- Kasvisten tarjontaa on lisätty ja monipuolistettu.
- Hummusta on lisätty aamu- ja välipaloille sekä lounaan lisäkkeille.
- Punaisen lihan määrää on vähennetty ruokalistoilta ja sitä tarjotaan kerran viikossa. Käyttö on ravitsemussuositusten tasolla.
- Kehitteillä on hybridi- eli yhdistelmäruokia, joissa osa lihasta korvataan kasviproteiinilla ja ruokalistalla voidaan säilyttää osa lasten ja nuorten lempiruokia kuten makaronilaatikko.
- Leikkeleiden tarjontaa on vähennetty ja vähennetään edelleen.
- Ruokalistoilta lisätään joka toiselle viikolle toinen kalaruoka.
- Riisiä on korvattu osittain ohralla ja jatkossa myös muilla viljoilla.
- Lapsia ja nuoria ohjataan lautasmallin mukaiseen ateriaan, mikä tukee osaltaan ympäristökestävyyden toteutumista.

Kouluissa on päivittäin tarjolla kaksi vapaasti valittavaa lämmintä pääruokaa. Kerran viikossa tarjolla on kaksi kasvisruokaa. Viiden viikon aikana kouluissa tarjotaan 30 kasvisruokaa, joista yli puolet on vegaanisia. Varhaiskasvatuksessa kasvisruokaa tarjotaan kaikille kerran viikossa ja päivittäin niille lapsille, jotka on ilmoitettu kasvisruokailijoiksi.

Tavoitteita kestävämpään ruokailuun

Valtuuston hyväksymän Espoo tarinan 2025–2029 ja Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan sekä kaupunginhallituksen hyväksymän Espoon Itämeri-toimenpideohjelman 2024–2028 mukaisesti esimerkiksi kasvisruoan ja kestävästi pyydetyn kalan osuuden tulee kasvaa vuosittain ja punaisen lihan kulutuksen tulee vähentyä. Kasvisruoan menekkiä ja punaisen lihan käyttöä seurataan. Kasvisruoan menekki on noin 25 % tarjotusta kouluruoasta ja punaisen lihan käyttö kansallisten ravitsemussuositusten tasolla. Konserni- ja tilajaosto on asettanut Espoo Cateringille vuodelle 2026 tavoitteeksi vähentää edelleen punaisen lihan käyttöä 10 % nykytasosta. Ateriapalvelusopimuksissa on elintarvikeryhmille vastuullisuuskriteereitä, joilla varmistetaan mm. ravitsemuslaadun, elintarviketurvallisuuden, luonnon monimuotoisuuden, eläinten hyvinvoinnin ja huoltovarmuuden toteutuminen. Päätetyillä tavoitteilla saavutetaan ravitsemussuositusten mukainen ateriatarjonta.

Ruokahävikin vähentäminen on osa Espoon hiilineutraaliustavoitteita

Ruoan ilmastovaikutuksen vähentämiseksi on tärkeää vähentää ruokahävikkiä. Espoossa on jo pitkään tehty toimenpiteitä ruokahävikin vähentämiseksi osana kaupungin hiilineutraaliustavoitteita. Menekkiä ja asiakasmääriä seurataan päivittäin ja tietoa käytetään tuotannon ohjauksessa. Palautteita hyödynnetään ruokalistojen suunnittelussa. Espoon Kouluruoka 2025 -kyselyssä oppilaiden mielestä kasvisruokaa tarjotaan liian usein ja sen rinnalle toivotaan perinteisiä kotiruokia.

Kasvisruokien tulee olla nuorille maistuvia ja kasviproteiineja tulee käyttää monipuolisesti. Tottuminen uusiin tuotteisiin vie aikaa ja vaatii useita maistelukertoja. Oppilaita on osallistettu kouluruoan kehittämiseen järjestämällä erilaisia tapahtumia, joissa heillä on ollut mahdollisuus maistaa ja arvioida ruokia. Osassa kouluja toimii yhteistyöryhmiä, jossa oppilailla on mahdollisuus antaa palautetta ruoasta.

Koululounas on tärkeä terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. On tärkeää, että lapset ja nuoret osallistuvat kouluruokailuun ja syövät heille tarjottua ravitsevaa ruokaa. Kun makumaailma on mieleinen ja pääsee itse vaikuttamaan ruokalistoihin, ruokaa syödään paremmin ja hävikkiä syntyy vähemmän. Oppilaiden toiveiden mukaan ruokalistoja on muokattu ja ruokailuaktiivisuus kouluissa on noussut. Espoo Cateringille on asetettu tavoitteeksi, että kouluissa ruokailevien oppilaiden määrä nousee edelleen ja ruoan maun arvosana kehittyä myönteisesti.

Reseptiikan kehittäminen ja tuotteiden saatavuus

Reseptien kehittäminen edellyttää ammattikeittiöille sopivien tuotteiden saatavuutta ja pakkauskokoja sekä soveltuvuutta valmistusmenetelmiin. Reseptiikan tulee toimia tuhansien annosten valmistuksessa. Maitotaloustuotteita korvaavat kasviperäiset tuotteet ovat usein kotitalouspakkauskokoja, joiden avaaminen on hidasta, aiheuttaa enemmän pakkausjätettä ja kustannuksia kuin suurtalouspakkausten.

Kotimaiset kasviproteiinit ja kasvipohjaiset tuotteet eivät yksin riitä monipuoliseen valikoimaan. Luonnonvarakeskuksen ja Sitran Suomen proteiiniomavaraisuus -selvityksen (2024) mukaan Suomessa voidaan lisätä merkittävästi kasviproteiinien tuotantoa vuoteen 2040 mennessä, mutta tuotannon kasvattaminen edellyttää mittavia toimia, kuten viljelyn monimuotoistamista ja kannattavuuden parantamista.

Ruokailijoille paremmin maistuvat, uudemmat kasvipohjaiset tuotteet, joissa käytetään usein palkokasveja ja viljaproteiinia, ovat hinnaltaan kalliimpia kuin soijarouhe, pavut tai linssit.

Kustannuslaskelmat eläinperäisten tuotteiden vähentämiseksi

Arvio eri vaihtoehtojen kustannusvaikutuksista on saatu Espoo Cateringilta ja koskee heidän ruokapalvelutuotannon osuutta (85 % aterioista).

1. Pääruokien lihan ja ruoanvalmistuksessa käytettävien maitotaloustuotteiden käytön vähentäminen

- Lihan määrää vähennetään vähitellen vuoteen 2030 mennessä ja osa liharuuista poistetaan ruokalistoilta ja tilalla tarjotaan kasvis-, kala- ja hybridiruokia.

- Osa maitoa sisältävistä ruoanvalmistustuotteista korvataan kasvipohjaisilla tuotteilla saatavuuden mukaan.
- Joka toisella viikolla tarjotaan kahtena päivänä vain kasvisruokaa.
- Lisätään lapsille ja nuorille mieleisiä kasviskappaletuotteita.

Vaihtoehto lisää elintarvikekustannuksia noin 0,6–0,8 milj. euroa (n. 4 %-5,2 %) nykytasosta. Kustannukset täsmentyvät reseptiikkaan valikoituvien tuotteiden myötä.

2. Kasvisruokien lisääminen ruokalistalle viikoittain

Koulujen ja päiväkotien ruokalistalle lisätään yksi kasvisruoka joka viikolle liharuoan tilalle (joka viikolla kaksi päivää, jolloin tarjolla vain kasvisruokaa). Vaihtoehto lisää elintarvikekustannuksia arviolta noin 150 000–160 000 euroa (n. 1 %) vuodessa verrattuna nykytasoon.

3. Maidon ja piimän rinnalle vegaaniset kasvijuomat

Kasvijuomia tarjotaan ruokailijoille varhaiskasvatuksessa ja kouluissa maidon, piimän ja veden rinnalla päivittäin. Ruokailijoista

- 5 % valitsee kasvijuoman, lisäkustannus noin 85 000 euroa (n. 0,55 %) vuodessa,
- 10 % valitsee kasvijuoman, lisäkustannus noin 170 000 euroa (n. 1,1 %) vuodessa, verrattuna rasvattoman maidon hintaan. Laskennassa on huomioitu EU-koulujakelutuki.

Espoo Catering kokeilee kasvijuomien tarjoamista joissakin kouluissa ja varhaiskasvatuksen kohteissa loppuvuodesta 2025. Kokeilulla selvitetään kasvijuoman menekkiä, kustannuksia ja vaikutusta maidon kulutukseen.

4. Kasvisruoka varhaiskasvatukseen toiseksi ruokavaihtoehtoksi

Varhaiskasvatuksessa tarjotaan päivittäin kasvisruoka toisena vaihtoehtona muun ruoan lisäksi. Vaihtoehto lisää elintarvikekustannuksia noin 50 000–60 000 euroa (n. 0,3 %-0,4 %) vuodessa, jos 25 % lapsista valitsee kasvisruoan päivittäin.

Yhteenveto

Eläinperäisiä tuotteita on jo vähennetty ja vähentämistä tehdään jatkuvasti valtuuston hyväksymän Espoo tarinan 2025–2029, Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan ja kaupunginhallituksen hyväksymän Espoon Itämeri-toimenpideohjelman 2024–2028 tavoitteiden ja toimenpiteiden mukaisesti. Espoo Cateringille on asetettu useita tulostavoitteita kestävyiden ja asiakastytytyväisyyden lisäämiseksi. Kestävän ruokajärjestelmän

kehittämisen lisäksi on tärkeää, että kouluissa ja varhaiskasvatuksessa tarjottava ruoka on mieleistä ja ruokailuaktiivisuus kehittyy entisestään.

Ravitsemussuositusten taso tullaan saavuttamaan olemassa olevilla, jo päätetyillä tavoitteilla ja toimenpiteillä, jolloin ateriakustannukset nousevat maltillisesti ja tähän pystytään varautumaan budjetoinnissa.

Vaihtoehdot 1–4 eläinperäisten tuotteiden käytön vähentämiseksi lisäävät edelleen ateriakustannuksia ja tähän ei ole varauduttu budjetoinnissa.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 24.11.2025 § 348

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettujen Tiina Elon ja Henna Partasen ym. jättämään valtuustoaloitteeseen eläinperäisten tuotteiden käytön puolittamisesta julkisissa ruokapalveluissa vuoteen 2030 mennessä sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Partanen Seppälän kannattamana teki seuraavat lisäsesitykset:

12.1

Kaupunginhallitus kehottaa kasvun ja oppimisen toimialaa tiedottamaan perheitä mahdollisuudesta saada varhaiskasvatuksessa vegaaniruokaa ilmoituksella ilman lääkärintodistusta.

12.2

Kaupunginhallitus esittää kehotuksenaan, että osana hiilineutraaliustiekartan päivittämistä kaupunki selvittää mahdollisuudet asettaa tavoitteeksi eläinperäisten tuotteiden käytön puolittamisen julkisissa ruokapalveluissa vuoteen 2030 mennessä siten, että ne mahdollisuuksien mukaan ja talousarvion asettamisessa raameissa korvataan kotimaisilla kasviproteiineilla. Tavoitteen seuranta varten laaditaan tarkoituksenmukaiset mittarit.

Seppälä Rodriquezin kannattamana teki seuraavan lisäyksesityksen:

12.3

Kaupunginhallitus kehottaa Espoo Cateringia aktiivisesti hyödyntämään jo olemassa olevaa reseptiikkaa sekä kehittämään sitä edelleen eläinperäisten tuotteiden korvaamiseksi kasvipohjaisilla ja kysynnän lisäämiseksi kotimaisille kasvipohjaisille suurtaloukseen tarkoitettuihin tuotteille, jotta eläinperäisiä tuotteita voidaan vähentää vastauksessa esitettyjen vaihtoehtojen mukaisesti.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Partasen ja Seppälän lisäyksesitykset yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotuksia ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen ne.

Päätös

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettujen Tiina Elon ja Henna Partasen ym. jättämään valtuustoaloitteeseen eläinperäisten tuotteiden käytön puolittamisesta julkisissa ruokapalveluissa vuoteen 2030 mennessä sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Lisäksi kaupunginhallitus

1

kehottaa kasvun ja oppimisen toimialaa tiedottamaan perheitä mahdollisuudesta saada varhaiskasvatuksessa vegaaniruokaa ilmoituksella ilman lääkärintodistusta.

2

esittää kehotuksenaan, että osana hiilineutraaliustiekartan päivittämistä kaupunki selvittää mahdollisuudet asettaa tavoitteeksi eläinperäisten tuotteiden käytön puolittamisen julkisissa ruokapalveluissa vuoteen 2030 mennessä siten, että ne mahdollisuuksien mukaan ja talousarvion asettamisraameissa korvataan kotimaisilla kasviproteiineilla. Tavoitteen seuranta varten laaditaan tarkoituksenmukaiset mittarit.

3

kehottaa Espoo Cateringia aktiivisesti hyödyntämään jo olemassa olevaa reseptiikkaa sekä kehittämään sitä edelleen eläinperäisten tuotteiden korvaamiseksi kasvipohjaisilla ja kysynnän lisäämiseksi kotimaisille kasvipohjaisille suurtaloukseen tarkoitettuihin tuotteille, jotta eläinperäisiä tuotteita voidaan vähentää vastauksessa esitettyjen vaihtoehtojen mukaisesti.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

61/81

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 348
§ 173

24.11.2025
08.12.2025

Päätöshistoria

Liitteet

8 Äänestyslista § 173

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite eläinperäisten tuotteiden käytön puolittamiseksi julkisissa ruokapalveluissa vuoteen 2030 mennessä

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

62/81

Kasvun ja oppimisen lautakunta

§ 271

29.10.2025

Kaupunginhallitus

§ 350

24.11.2025

Valtuusto

§ 174

08.12.2025

Asianumero 2765/12.04.00/2025

Valtuusto 08.12.2025 § 174

§ 174

Valtuustoaloite maksuttomista menkoista Espoossa

Valmistelijat / lisätiedot:

Kaarnalehto Annika

Lakovaara Leena

Kambouris Veera

etunimi.sukunimi@espoo.fi

Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Ella Immosen ja Maria Saidan ym. 9.6.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen maksuttomista menkoista sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Immonen Saidan ym. kannattamana teki seuraavan toivomuksen:

Valtuusto toivoo, että asianosaiselle lautakunnalle tuodaan tieto, ovatko maksuttomat kuukautistutuotteet saatavilla kaikissa kouluissa ja opilaitoksissa sekä selostus niiden menekistä eri kouluissa.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Immosen toivomusehdotus hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätös

Valtuusto:

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraava toivomus:

Kasvun ja oppimisen lautakunta
Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 271
§ 350
§ 174

29.10.2025
24.11.2025
08.12.2025

Valtuusto toivoo, että asianosaiselle lautakunnalle tuodaan tieto, ovatko maksuttomat kuukautist tuotteet saatavilla kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa sekä selostus niiden menekistä eri kouluissa.

Selostus

Lausunto on valmisteltu Kasvun ja oppimisen toimialan esikunnan hallinto ja kehittäminen -yksikön sekä suomenkielisen perusopetuksen toimesta. Lausunto käsitellään kasvun ja oppimisen lautakunnassa 29.10.2025 ja Nämnden Svenska rum -lautakunnassa 30.10.2025.

Espoon nuorisovaltuusto antoi lausunnon valtuustoaloitteeseen lokakuussa 2025. Nuorisovaltuusto tukee aloitetta ”valtuustoaloite maksuttomista menkoista”. (Nuorisovaltuuston lausunto on kokonaisuudessaan oheismateriaalina.)

Kuukautiset alkavat Suomessa tytöillä keskimäärin 13-vuotiaana. Espoossa opiskelee yläkouluissa noin 5 692 tyttöä (suomenkielinen ja ruotsinkielinen perusopetus). Lukioissa opiskelee 4 031 tyttöä, ja Omniassa Espoon toimipisteissä v. 1996 tai myöhemmin syntyneitä tyttöjä 3 600. Vähävaraisia lapsia ja nuoria löytyy sekä perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta, ammatillisesta koulutuksesta sekä koulutuksen ulkopuolelta. Suojien jakamisen kohdentaminen kouluilla tai oppilaitoksissa pelkästään vähävaraisiin ei ole käytännössä mahdollista.

Maksuttomat menkat-kokeilu on tehty myös Helsingissä v. 2022 syksyllä 3 kk ajan 4 oppilaitoksessa, mutta kokeilun jälkeen toimintaa ei jatkettu. Vantaalla valtuustoaloite hylättiin vuonna 2021 vedoten mm. lakiin toimeentulotuesta (1997/1412):

”Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo (1§). Lisäksi laissa määritellään, mitä toimeentulotuen perusosalla katettaviin menoihin kuuluu. Näihin menoihin kuuluvat muun muassa ravintomenot, vaatemenot, vähäiset terveydenhuoltomenot sekä henkilökohtaisesta puhtaudesta aiheutuvat menot (7§). Henkilökohtaisesta puhtaudesta aiheutuviin menoihin voidaan katsoa lukeutuvan myös tyttöjen ja naisten kuukautissuojat, kuten voidaan myös lukea poikien ja miesten parranajovälineet tai muut henkilökohtaiset menot. Näin ollen Kela huomioi jo toimeentulon perusosassa myös kuukautisiin liittyvät menot, eikä niihin liittyviä kustannuksia korvata esimerkiksi kunnan palvelujen myöntämistä sosiaali-eduista.”

Hämeenlinnassa aloitettiin syksyllä 2025 kaksivuotinen kokeilu, jossa kuukautissiteitä ja tamponeja on jaettu kaikkiin Hämeenlinnan yläkouluihin (7 kpl) tyttöjen vessakoppeihin, jonne asennettiin jakelulaatikoita 2-6 /

Kasvun ja oppimisen lautakunta
Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 271
§ 350
§ 174

29.10.2025
24.11.2025
08.12.2025

koulu. Kuukautissiteet maksavat 9 senttiä/ kpl ja tamponit 26 senttiä/ kpl, ja niitä on laskettu kuluvan 15 kpl/ tyttö/ kk. Yläkouluissa tyttöjä on 1 050 hlöä, ja kokeilu tulee maksamaan n. 26 000 euroa/ lukukausi (siteet (60%), tamponit (40%) ja laatikot vessoissa).

Lukuvuoden kustannukset (laskettuna Hämeenlinnan kulujen mukaan) Espoon yläkoulujen osalta olisivat noin 130 000 euroa. Jos myös lukioissa opiskeleville tarjotaan kuukautist tuotteita, kustannuksia tulisi lisää noin 104 000 euroa, ja Espoon Omnian toimipisteissä noin 91 000 euroa.

Kuukautisköyhyyden ehkäisy edellyttää kokonaisvaltaisia yhteiskunnallisia toimenpiteitä. Keskeisiä keinoja ovat sosiaaliturvan vahvistaminen sekä palveluiden saavutettavuuden parantaminen, jotta kaikilla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet hankkia kuukautist tuotteita riippumatta taloudellisesta asemasta.

Ilmaisten kuukautist tuotteiden saatavuuden ei tulisi rajoittua pelkästään kouluihin ja oppilaitoksiin. Tällainen rajausta saattaisi jättää osan kuukautisköyhyydestä kärsivistä yksilöistä jakelun ulkopuolelle. Kansainväliset esimerkit, kuten Skotlannin toimintamalli, osoittavat, että valtakunnallisesti toteutettu ja keskitetty jakelu esimerkiksi apteekkien kautta voi olla toimiva ja oikeudenmukainen ratkaisu.

Valtakunnallinen malli, jossa jakelu toteutetaan apteekkien tai hyvinvointialueiden toimipisteiden kautta, olisi hallinnollisesti selkeämpi, kustannustehokkaampi ja sosiaalisesti oikeudenmukaisempi. Tällainen ratkaisu tukisi paremmin yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä vastaisi kuukautisköyhyyden ehkäisyn laajempia yhteiskunnallisia tavoitteita.

On myös huomioitava, että kuukautist tuotteiden hankintaan, varastointiin ja jakeluun vaadittavat tehtävät eivät kuulu koulujen tai oppilaitosten ydintoimintoihin. Näiden tehtävien siirtäminen oppilaitoksille edellyttäisi merkittävää resursointia ja tilajärjestelyjä.

Kaikissa Espoon kouluissa ja oppilaitoksissa on Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen mukaan jaossa kuukautissiteitä koulu- ja opiskeluterveydenhoitajien huoneen läheisyydessä olevassa WC:ssä, ja niitä saa myös pyydettäessä terveydenhoitajalta. Tästä varmistetaan tiedonkulku opettajille ja oppilaille. Tarkistamme myös, että tämä tapa toimia todellakin koskee jokaista koulua ja oppilaitosta Espoossa.

Päätöshistoria

Kasvun ja oppimisen lautakunta 29.10.2025 § 271

Päätösehdotus

Esittelijä

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kasvun ja oppimisen lautakunta antaa selostusosan mukaisen lausunnon valtuutettu Ella Immosen ja Maria Saidan sekä 34 muun kaupunginvaltuutetun 9.6.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen, jossa esitetään, että kaupunki selvittää maksuttomien menkköjen nykytilanteen Espoossa sote-uudistuksen jälkeen ja selvittää mahdollisuutta maksuttomien kuukautist tuotteiden jakamiseen kaikille tarvitseville oppilaille kouluissa, erityisesti vähävaraisille nuorille.

Käsittely

Lievonen teki Kantolan ja Määttäsen kannattamana seuraavan lisäysehdotuksen:

"Lautakunta ehdottaa, että toimiala selvittää kiireellisesti, kuinka laajasti oppilaat ja opiskelijat tunnistavat mahdollisuuden saada maksuttomia kuukautissuojia oppilaitoksessaan sekä tiedottamaan asiasta tehostetusti relevanteille kohderyhmille."

Lievonen teki Kantolan kannattamana seuraavan lisäysehdotuksen:

"Lautakunta toivoo, että toimiala toteuttaa vuoden 2026 aikana "Maksuttomat menkat" -kokeilun Espoossa, hyödyntäen muiden kuntien kokeiluista saatuja kokemuksia."

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja Laiho tiedusteli, voidaanko Lievosen ensimmäinen lisäysehdotus hyväksyä. Koska sitä ei vastustettu, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Lievosen toinen lisäysehdotus hyväksyä. Koska sitä vastustettiin, puheenjohtaja totesi, että siitä on äänestettävä.

Äänestyksessä Lievosen lisäysehdotuksen puolesta äänesti 6 jäsentä ja sitä vastaan 8 jäsentä.

Puheenjohtaja totesi kasvun ja oppimisen lautakunnan kahdeksalla äänellä kuutta ääntä vastaan hylänneen Lievosen toisen lisäysehdotuksen. Äänestysraportti on pöytäkirjan liitteenä.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

66/81

Kasvun ja oppimisen lautakunta

§ 271

29.10.2025

Kaupunginhallitus

§ 350

24.11.2025

Valtuusto

§ 174

08.12.2025

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta antoi selostusosan mukaisen lausunnon valtuutettu Ella Immosen ja Maria Saidan sekä 34 muun kaupunginvaltuutetun 9.6.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen, jossa esitetään, että kaupunki selvittää maksuttomien menkköjen nykytilanteen Espoossa sote-uudistuksen jälkeen ja selvittää mahdollisuutta maksuttomien kuukautist tuotteiden jakamiseen kaikille tarvitseville oppilaille kouluissa, erityisesti vähävaraisille nuorille.

Lisäksi lautakunta ehdotti, että toimiala selvittää kiireellisesti, kuinka laajasti oppilaat ja opiskelijat tunnistavat mahdollisuuden saada maksuttomia kuukautissuojia oppilaitoksessaan sekä tiedottamaan asiasta tehostetusti relevanteille kohderyhmille.

Nämnden Svenska rum 30.10.2025 § 102

Förslag

Föredragande

Direktör för sektorn för fostran och lärande Narvo-Akkola Merja

Nämnden Svenska rum ger ett utlåtande enligt redogörelsen som svar på en fullmäktigemotion 9.6.2025 av Ella Immonen, Maria Saita och 34 andra ledamöter, där de föreslår att staden utreder det nuvarande läget för avgiftsfria menstruationsprodukter i Esbo efter vårdreformen och utreder möjligheten att dela ut gratis menstruationsprodukter åt alla skolelever som behöver dem, i synnerhet till mindre bemedlade unga.

Beslut

Nämnden Svenska rum

Förslaget godkändes enhälligt.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 24.11.2025 § 350

Päätösehdotus

Esittelijä

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Ella Immosen ja Maria Saidan ym. 9.6.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen maksuttomista menkoista sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

67/81

Kasvun ja oppimisen lautakunta

§ 271

29.10.2025

Kaupunginhallitus

§ 350

24.11.2025

Valtuusto

§ 174

08.12.2025

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite maksuttomista menkoista Espoossa, Immonen Ella ja Saita Maria + 34 kaupunginvaltuutettua
- Nuorisovaltuuston lausunto valtuustoaloitteeseen maksuttomista menkoista

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

68/81

Kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto

§ 63

27.10.2025

Kaupunginhallitus

§ 333

10.11.2025

Valtuusto

§ 175

08.12.2025

Asianumero 1311/11.03.00/2025

Valtuusto 08.12.2025 § 175

§ 175

Valtuustoaloite leikkipihojen tekonurmien korvaamiseksi lasten terveyden kannalta parhailla materiaaleilla

Valmistelijat / lisätiedot:

Koivula Pekka

etunimi.sukunimi@espoo.fi

Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Henna Kajavan ja 20 muun valtuutetun 24.3.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen leikkipihojen tekonurmien korvaamiseksi lasten terveyden kannalta parhailla materiaaleilla sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Valtuusto:

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustoaloite

Valtuutettu Henna Kajava ja 20 muuta valtuutettua ovat jättäneet 24.3.2025 päivätyn valtuustoaloitteen leikkipihojen tekonurmien korvaamiseksi lasten terveyden kannalta parhailla materiaaleilla.

Aloitteessa tuodaan muun muassa esiin, että Espoon uudisrakentamisessa käytetään nykyään tavallisesti tekonurmia ja kumipinnoitteita lasten leikkipaikoilla. Tekonurmi on pehmeää muovia. Muovien pehmentämiseen käytetään ftalaatteja, jotka tunnetaan hormonihäirikköinä. Mikromuovit ovat

lisääntymistoksia ja samalla tiedämme, kuinka tahaton lapsettomuus on lisääntynyt länsimaissa huolestuttavasti. Toisaalta lasten immuniteetin kehittymiselle kosketus metsämaahan on tutkimuksissa todettu tärkeäksi. Espoossa onkin kaupungin päiväkotien suunnitteluohjeissa jo mainittu metsämaan eli kuntan käyttö päiväkotien pihoille lisättävänä elementtinä.

Tutkimusten mukaan tekonurmi- ja kumiset leikkikenttien pinnat ovat ulkonäöstä riippumatta valmistettu materiaaleista, jotka voivat olla vaarallisia lapsille ja aikuisille sekä ympäristöllemme. Tähän mennessä suurin osa tekonurmea koskevista tieteellisistä tutkimuksista on keskittynyt kemiallisiin komponentteihin ja suotoaineisiin, joissa on tunnistettu lukuisia syöpää aiheuttavia, hermotoksia ja hormonitoimintaa häiritseviä kemikaaleja.

Lisäksi aloitteessa esitetään, että Espoo selvittää, mitkä pintamateriaalit lasten leikkipihoilla ovat lasten edun mukaisia erityisesti lasten kemikaalialtistuksen välttämisen ja vastustuskyvyn kehittämisen kannalta ja ryhtyy tarvittaviin toimiin, jotta uusien asuinalueiden lasten leikkipihojen ja -paikkojen rakentamisessa ei käytetä enää muita kuin lasten terveyttä parhaiten tukevia pintamateriaaleja, kuten metsämaata, haketta ja turvahiekkaa.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Turvallisuus mukaan lukien terveysturvallisuus on Espoon kaupungin keskeinen osa leikkiympäristöjen suunnittelua ja toteutusta.

Tilapalvelut-liikelaitos on laatinut yhteistyössä käyttäjätoimialojen kanssa kouluille ja päiväkodeille pihasuunnitteluohjeet, joiden mukaisesti pihat suunnitellaan ja toteutetaan. Ohjeita noudatetaan uudis- ja peruskorjauskohteissa sekä pihojen perusparannuksissa käytettävissä olevien hankkeen reunaehtojen ja -resurssien mukaisesti. Pihasuunnitteluohjeissa huomioidaan toiminnan tarpeet ja turvallisuus mutta myös ylläpidon ja elinkaarikestävyyden näkökulmat. Päiväkotien pihasuunnitteluohje on parhaillaan päivitettävänä, missä huomioidaan aloitteessakin esitettyjä näkökulmia. Kaikkia päiväkotiympäristön pinnoitteiden valintaa ohjaavat määräykset, joissa on arvioitu niiden soveltuvuutta päiväkotiympäristöön.

Tilapalvelut-liikelaitos on tehnyt linjauksen, jonka mukaan kumipinnoitteiden käyttö leikkipihoilla tullaan porrastetusti lopettamaan. Tähän päätökseen on vaikuttanut sekä elinkaaren aikainen huono kestävyys että esiin nousseet terveysturvallisuushuomiot.

Tekonurmi on ollut helposti yhdistettävissä putoamisalueiden joustoalustan kanssa ja se on lisäksi esteettömyyden kannalta hyvin toimiva vaihtoehto.

Kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto
Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 63
§ 333
§ 175

27.10.2025
10.11.2025
08.12.2025

Tekonurmea käytetään jatkossa vain kohteissa, joissa se on perustellusti elinkaarikestävyytensä, turvallisuusomaisuuksiensa ja kulutuskestävyyden kannalta paras vaihtoehto myös terveysturvallisuus huomioiden.

Valtuustoaloitteessa viitataan tutkimuksiin, joissa on tuotu esiin erityisesti kumirouhekomponenttien mahdollisia toksisia vaikutuksia. On kuitenkin tärkeää huomioida, että Espoon Tilapalvelut-liikelaitoksen tekonurmikohteissa ei käytetä kumirouhetta täyteaineena, vaan hiekkaa, joka on tutkimuksissa osoittautunut selvästi turvallisemmaksi vaihtoehdoksi.

Puuhakkeen käyttöä tullaan lisäämään leikkipihoilla. Se on terveysturvallinen, luonnonmukainen ja markkinoilla laajasti saatavilla oleva materiaali, joka soveltuu erityisen hyvin päiväkotien ja muiden lapsille suunnattujen ulkotilojen putoamisalustojen pinnoitteeksi. Puuhake pinnoitteena ei täytä esteettömyysvaadetta, joka tulee huomioida kohteiden suunnittelussa.

Espoo on ollut mukana valtakunnallisessa ”Viherpihalta terveyttä ja hyvinvointia: Kohti tervettä aikuisuutta (KOTA) – päiväkodin viherpihan vaikutus lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin (Helsingin yliopisto ja Hämeen ammattikorkeakoulu)” hankkeessa.

Hankkeessa kehitettiin viherpihamalleja ja tutkittiin muun muassa kunnan ja metsämaan vaikutuksia lasten vastustuskyvyn kehittymiseen. Näitä näkökulmia huomioidaan jatkossakin päiväkotipihojen ja muiden leikkiympäristöjen suunnittelussa. Kunnan käytössä ongelmaksi muodostuu sen heikko kulutuskestävyys. Pihan keskeisillä kovan kulutuksen alueilla kunta ei menesty, joten Kunta-alueet suunnitellaankin pihan reuna-alueille, jossa kulutus on vähäisempää.

Tilapalvelut suhtautuu erittäin vakavasti kaikkiin lasten terveyteen ja turvallisuuteen liittyviin näkökohtiin ja kehitämme jatkuvasti suunnitteluohjeita sekä käytännön ratkaisuja yhdessä asiantuntijoiden ja käyttäjien kanssa. Tässä työssä huomioidaan sekä uusimman tutkimustiedon tuomat näkökulmat että käytännön elinkaarikestävyys ja turvallisuusvaatimukset.

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	71/81
Kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto	§ 63	27.10.2025
Kaupunginhallitus	§ 333	10.11.2025
Valtuusto	§ 175	08.12.2025

Päätöshistoria

Kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto 27.10.2025 § 63

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Henna Kajavan ja 20 muun valtuutetun 24.3.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen leikkipihojen tekonurmien korvaamiseksi lasten terveyden kannalta parhailla materiaaleilla sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Konserni- ja tilajaosto:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.11.2025 § 333

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus esittää, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Henna Kajavan ja 20 muun valtuutetun 24.3.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen leikkipihojen tekonurmien korvaamiseksi lasten terveyden kannalta parhailla materiaaleilla sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	72/81
Kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto	§ 63	27.10.2025
Kaupunginhallitus	§ 333	10.11.2025
Valtuusto	§ 175	08.12.2025

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite Espoo selvittää, mitkä pintamateriaalit lasten leikkipihoilla ovat lasten edun mukaisia erityisesti lasten kemikaalialtistuksen välttämisen ja vastustuskyvyn kehittymisen kannalta, vaan käytetään pintamateriaaleina metsämaata, haketta ja turvahiekkaa, Henna Kajava+ 20 kvalt.

Tiedoksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

73/81

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 334
§ 176

10.11.2025
08.12.2025

Asianumero 2401/00.04.00/2025

Valtuusto 08.12.2025 § 176

§ 176

Valtuustoaloite Espoon, Helsingin ja Kirkkonummen saaristostrategian laatimiseksi valtakunnallisten tavoitteiden pääpiirteiden mukaisesti

Valmistelijat / lisätiedot:
Kangasperko Paula

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginhallitus

Valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Anders Portinin ja 36 muun valtuutetun 22.5.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen saaristostrategian laatimiseksi yhdessä Helsingin ja Kirkkonummen kanssa sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Cederlöf Gestrinin kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 12.5.

Pyritään tarkoituksenmukaisin osin joustavoittamaan saaristoalueiden rakentamiseen liittyviä sääntöjä ottaen esimerkkiä Kirkkonummen ja Helsingin vastaavista säännöistä.

Cederlöf Gestrinin ym. kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 12.4.

Espoo selvittää saaristoliikenteen kehittämisen mahdollisuuksia niin, että poikittaisliikenne naapurikuntien saaristoalueiden välillä voitaisiin ottaa käyttöön.

Cederlöf Gestrinin kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 12.2.

Seuraavan osavuosisikatsauksen yhteydessä tuodaan esille, miten Espoolle maksettu saaristolisä on hyödynnetty.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja esitti yhteenvedon keskustelun kuluessa tehdyistä ehdotuksista ja totesi kaupunginhallituksen ehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Sitten otettiin käsiteltäväksi toivomukset

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Cederlöfin toivomusehdotus 12.2. hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Cederlöfin toivomusehdotus 12.4. hyväksyä yksimielisesti? Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Cederlöfin toivomusehdotus 12.5 yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta vastustettiin, puheenjohtaja totesi, että on äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat Cederlöfin ehdotusta 12.5. äänestävät jaa ja ne, jotka vastustavat sitä, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 42 äänellä 30 ääntä vastaan, 2 äänestäessä tyhjää hyväksyi Cederlöfin ehdotuksen 12.5. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Valtuusto:

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi hyväksyttiin seuraavat toivomukset: 12.2. ja 12.4. ja 12.5.

12.2.

Seuraavan osavuosisikatsauksen yhteydessä tuodaan esille, miten Espoolle maksettu saaristolisa on hyödynnetty.

12.4.

Espoo selvittää saaristoliikenteen kehittämisen mahdollisuuksia niin, että poikittaisliikenne naapurikuntien saaristoalueiden välillä voitaisiin ottaa käyttöön.

12.5.

Pyritään tarkoituksenmukaisin osin joustavoittamaan saaristoalueiden rakentamiseen liittyviä sääntöjä ottaen esimerkiksi Kirkkonummen ja Helsingin vastaavista säännöistä.

Selostus

Valtuustoaloite

Valtuutettu Anders Portin ja 36 muuta valtuutettua ovat jättäneet 22.5.2025 valtuustoaloitteen saaristostrategian laatimiseksi yhdessä Helsingin ja Kirkkonummen kanssa. Allekirjoittaneet valtuutetut esittävät

että Espoo yhdessä Helsingin ja Kirkkonummen kanssa laatii saaristostrategian valtakunnallisten tavoitteiden pääpiirteiden mukaisesti. Saaristo- ja vesistöalueiden valtakunnallinen kehittämisohjelma vuosille 2024–2027 suomeksi

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165948> sekä ruotsiksi <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165949>.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Valtuustoaloite saaristostrategian laatimiseksi yhdessä Helsingin ja Kirkkonummen kanssa nostaa esiin Merellisen Espoon kytkeytymisen lähialueisiin. Merialue yhdistää Espoon paitsi naapurikuntiin myös laajemmin koko Uuteenmaahan, muuhun Eurooppaan ja maailmaan. Yhteisen saaristomme potentiaali on huomattava.

Yhteinen saaristostrategia on uusi avaus – myös Helsingille ja Kirkkonummelle. Helsinki on laatinut oman merellisen strategiansa vuonna 2019. Espoossa merellisyyttä kehitetään Espoo-tarinan mukaisesti: ”Merialueista, saaristosta ja sisävesistöistä huolehditaan tärkeinä osina lähiluontoa ja viihtyisyyttä. Espoon merellisyyttä hyödynnetään aiempaa vahvemmin kaupunkilaisten vapaa-ajan vietossa, asumisessa ja matkailussa ja ainutlaatuisen Rantaraitin palveluita kehitetään.” Myös Kirkkonummi kehittää saaristoaan oman kuntastrategiansa kautta.

Merialueiden luonnetta sekä maankäytön ja elinkeinotoiminnan mahdollisuuksia ja ulottuvuuksia on tarkasteltu laajasti esimerkiksi valtakunnallisessa merialuesuunnitelmassa ja Uudenmaan maakuntakaavoissa. Espoo, Helsinki ja Kirkkonummi ovat merelliseltä luonteeltaan hyvin erilaisia kuntia, joissa saariston ominaispiirteet, toiminnot, käyttäjät ja käyttäjämäärät vaihtelevat paljon. Helsinki on kansainvälinen satamakaupunki, siinä missä Espoon merellisyys tukeutuu vahvasti loma-asukkaisiin ja veneilijöihin, virkistysaarten saaristovenevieraisiin ja Suvisaariston ympärivuotisiin asukkaisiin. Kirkkonummella saaristoon kytkeytyy loma-asumisen, virkistyksen ja luonnon lisäksi puolustusvoimien alueet ja teollisuussatamat.

Saaristoalueiden erilaisuus huomioon ottaen on luontevaa, että kunnat kehittävät saaristoalueitaan tahoillaan omista lähtökohdistaan esimerkiksi

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

76/81

Kaupunginhallitus
Valtuusto

§ 334
§ 176

10.11.2025
08.12.2025

kaavoittamalla, suunnittelemalla reittejä, tuottamalla virkistysmahdollisuuksia alueineen, kulkuyhteyksineen ja palveluineen, sekä tukemalla elinkeinotoimintaa. Toisaalta kuntien väliselle yhteistyölle on jo rakenteita. Esimerkiksi kaavoitus tarjoaa hyvän alustan vuoropuheluun naapurikuntien kanssa, ja matkailuun ja elinkeinoihin liittyvää yhteistyötä tehdään samoin. Hyvä esimerkki kuntarajat ylittävistä saariston palveluista on HSY:n jätehuolto.

Saaristo- ja vesistöalueiden valtakunnallisessa kehittämissuunnitelmassa vuosille 2024–2027 on nostettu tavoitteina saariston fyysinen ja digitaalinen saavutettavuus, palvelujen turvaaminen, monipuolisten elinkeinojen harjoittaminen sekä hyvinvoiva luonto ja ympäristö. Yhteisestä saaristostrategiasta saatava lisäarvo valtakunnallisten tavoitteiden toteuttamiseen jäisi vähäiseksi, sillä Espoo pystyy hyvin edistämään näitä tavoitteita vasta hyväksytyn Espoo-tarinan pohjalta, ja Espoo-tarina antaa myös hyvät edellytykset Helsingin ja Kirkkonummen kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.11.2025 § 334

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus esittää, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Anders Portinin ja 36 muun valtuutetun 22.5.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen saaristostrategian laatimiseksi yhdessä Helsingin ja Kirkkonummen kanssa sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	77/81
Kaupunginhallitus	§ 334	10.11.2025
Valtuusto	§ 176	08.12.2025

Liitteet

9 Äänestyslista § 176

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite Espoon, Helsingin ja Kirkkonummen saaristostrategian laatiminen valtakunnallisten tavoitteiden pääpiirteiden mukaisesti

Tiedoksi

§ 177

Kokouksessa jätetyt aloitteet ja kysymykset

Selostus

Puheenjohtaja totesi, että hallintosäännön I osan 1 luvun 7 §:n mukaisina aloitteina oli jätetty seuraavat aloitteet:

- Valtuustoaloite: Espoolaisten tyttöjen ja naisten riskistä joutua FGM:n tai ihmiskaupan uhriksi sekä keinoista ehkäistä niitä (Nores Mia)
- Valtuustoaloite: nuorisotilojen jäsenkorteista (Värmälä Johanna)

Lisäksi puheenjohtaja totesi, että kokouksen aikana oli jätetty 2 kpl valtuustokysymyksiä:

- Valtuustokysymys liito-oravatolpista (Kajava Henna)
- Valtuustokysymys espoolaisten tyttöjen ja naisten riskistä joutua FGM:n tai ihmiskaupan uhriksi sekä keinoista ehkäistä niitä (Nores Mia)

Päätös

Valtuusto:

Puheenjohtajan ehdotukseen yhtyen valtuusto yksimielisesti lähetti aloitteet ja kysymykset kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 165, § 166, § 167, § 168 kohdat 1, 2, 4, 5 ja 6, § 169, § 170, § 171, § 172, § 173, § 174, § 175, § 176, § 177

Muutoksenhakukielto

Edellä mainitusta päätöksestä, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain (410/2015) 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 168 kohta 3

Kunnallisvalitus

Edellä mainittuihin päätöksiin haetaan muutosta valittamalla.

Valituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Muutosta päätöksiin haetaan Helsingin hallinto-oikeudelta.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Asianosaisten katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua päätöksen lähettämisestä tai saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on julkaistu, ei oteta lukuun valitusaikaa laskettaessa.

Valituskirjelmän sisältö

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen omakätisesti allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Helsingin hallinto-oikeudelle osoitteella:

Helsingin hallinto-oikeus, kirjaamo
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000
Telekopio: 029 56 42079
Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi
Virastoaika: 8.00 – 16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa ennen valitusajan päättymistä myös telekopiona tai sähköpostilla. Määräajassa toimitettava asiakirja on lähetettävä ennen määräajan päättymistä lainkäyttöviranomaiselle siten, että asiakirja on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä.

Valituksen käsittelyn maksullisuus

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua tuomioistuinmaksulain (1020/2024) nojalla. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa valitusviranomaiselta. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa valitusviranomaiselta sekä tuomioistuinlaitoksen sivustolta.